

ಹೊಸಮನುಷ್ಯ

ಸಮಾಜವಾದಿ ಮಾಸಿಕ

ನವೆಂಬರ್, ೨೦೧೩

ಸಂಪಾದಕ : ಡಿ.ಎಸ್.ನಾಗಭೂಷಣ

ಸಂಪುಟ: ೩ ಸಂಚಿಕೆ ೪

ಚಂದಾ : ವಾರ್ಷಿಕ: ರೂ. ೧೫೦/- (ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ) ರೂ.೨೫೦/- (ಸಂಸ್ಥೆ/ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಗೆ) ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ: ರೂ.೧೫/-

ವಿಳಾಸ: ಎಚ್.ಐ.ಜಿ-೫, 'ನುಡಿ', ಕಲ್ಲಳ್ಳಿ ಬಡಾವಣೆ, ವಿನೋಬ ನಗರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ-೫೭೭ ೨೦೪

ದೂ: ೦೮೧೮೨-೨೪೮೫೭೪ ಸಂಚಾರಿ: ೯೪೪೯೨ ೪೨೨೮೪ ಈ ಮೇಲ್: dsnagabhushana@gmail.com

ಸಂಸಾದಕರ ಛೇದನಗಳು

ಪ್ರಿಯ ಓದುಗರೇ,

ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಹಂಚಿಕೆ ಹಗರಣ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೊಸ ಹೊಸ ಮತ್ತು ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ತಿರುವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ರಾಷ್ಟ್ರದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನೀತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅಥವಾ ಹರಾಜೂ ಹಾಕದೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಂಚಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಖಜಾನೆಗೆ ಸುಮಾರು ಒಂದೂ ಕಾಲು ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ನಷ್ಟ ಉಂಟು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಆರೋಪ ಈಗ ಈ ಹಂಚಿಕೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಖಾತೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರ ಕಾಲುಬುಡಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದೆ. ಇದರ ಸಂಬಂಧ ಮುಖ್ಯ ಕಡತಗಳು ಕಾಣೆಯಾಗಿವೆ. ಆದರೂ ಸಿ.ಬಿ.ಐ. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಾರ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಡತಗಳಿಗಾಗಿ ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳೇನೋ ತಾವು ಸಿ.ಬಿ.ಐ. ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಸಿದ್ಧ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ತಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆಗೆ ಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯವೆಂಬಂತೆ! ಆದರೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕುತೂಹಲ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಬಂದೊಡನೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವಕ್ತಾರರು ಹೆಚ್ಚು ಅವರು ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಕಟಕಟೆಗೆ ಬರುವ ಮುನ್ನವೇ ಅವರನ್ನು ಆರೋಪದಿಂದ ಖುಲಾಸೆಗೊಳಿಸುವ ಆತುರ. ಮೊದಲಿಗೆ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಮೂಲ್ಯ ಆಸ್ತಿಯೆನಿಸಿರುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಸೂತ್ರಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮೊದಲು ಬಂದವರಿಗೆ ಆಧ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಂಚಿ ಕೈತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ವಕ್ತಾರರು ವಿವರಿಸುವ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಸುದ್ದಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಆದಿತ್ಯ ಬಿರ್ಲಾ ಪ್ರಕರಣವನ್ನೇ ನೋಡಿ. ಅವರಿಗೆ ಈಗ ಮಂಜೂರಾಗಿರುವ ಗಣಿಯನ್ನು, ಅವರು ಈ ಹಿಂದೆ ಮಂಜೂರಾಗಿದ್ದ ಗಣಿಯನ್ನೇ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸರಿಯಾದ ಕಾರಣದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ನೈವೇಲಿ ಲಿಗ್ನೈಟ್ ಕಂಪನಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದ ಪಾರೇಖ್ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದ ಗಣಿ ಮಂಜೂರು ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿ. ಆದರೇಗೆ ಬಿರ್ಲಾ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ಅದೇ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸಿದ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಂಪನಿಯಿಂದ ಕಿತ್ತು ಛೇದನಕ್ಕೆ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮನಮೋಹನ ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಪಾರೇಖ್ ಇಬ್ಬರೂ ಶುದ್ಧ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದವರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಬಿರ್ಲಾಗೆ ಗಣಿ ಮರುಮಂಜೂರಾದ್ದರ ಮರ್ಮವಾದರೂ ಏನು? ಅದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪಾರೇಖ್ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯದ್ದೇ ಅಂತಿಮ ತೀರ್ಮಾನ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ನನ್ನ ತೀರ್ಮಾನ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು; ನನ್ನನ್ನು ನಂಬಿ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾರೆ!

ಇದೇ ಮುಕ್ತ ಮಾತುಕಟ್ಟೆಯ 'ನೀತಿ'! ಈ (ಬಂಡಾಳಶಾಹಿ)ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದೇ ಪಾರೇಖ್ ಮತ್ತು ಮನಮೋಹನ ಸಿಂಗ್ ರಂತಹ

ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಶುದ್ಧತೆಯ ಏಜೆಂಟರ ಮೂಲಕ. ಶೀಘ್ರ ಗತಿಯ ಮುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬೇಕೇ? ಹಾಗಾದರೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಹಣ ಹೂಡಿ ಪ್ರಜಾತಾಂತ್ರಿಕ ನೀತಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳೆಂಬ ತರಲೆ-ತಾಪತ್ರಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ನಮ್ಮ 'ವ್ಯಾಪಾರ' ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿ ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸಲು ಶುದ್ಧ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರನ್ನು ತನ್ನ ಏಜೆಂಟರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಮುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸುಖಗಳಿಗೆ ಜೋತುಬಿದ್ದ ಸಮಾಜ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಈ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಹಂಚಿಕೆ ಪ್ರಕರಣವನ್ನೇ ನೋಡಿದರೆ, ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಮಾಜದ ಹಿತ ಕಾಪಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಭ್ರಷ್ಟಗೊಳಿಸಿರುವ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣ ಗಾಬರಿ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಗಣಿ ಮಂಜೂರಾದವರ ಪಟಿಯಲ್ಲಿ ಸರಿ ಸುಮಾರು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಅವರ ಗಣಕಾರರು ತುಂಬಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ೨-ಜಿ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಾದಂತೆಯೇ ಹಲವಾರು ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳು ಗಣಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಬಳಸುವ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಬಳಸಿ ಗಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು, ಕೂಡಲೇ ಮಾರಿ ರಾತ್ನೋರಾತ್ರಿ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ 'ವ್ಯಾಪಾರ' ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂದರೆ ಮತ್ತೇನಲ್ಲ: ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಲೂಟಿಕೋರ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಣ ಹೂಡಲು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೇದಿಕೆಯದು!

ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರಾಜಕಾರಣ ಭ್ರಷ್ಟರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಅದು ಲಾಲೂ ಪ್ರಸಾದ್ ರಂತಹವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಕೋರ್ಟಿನ ತೀರ್ಪನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಲು ಹೋಗಿ ಜನರ ಛೇದನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವರ್ತಿಸಿದ ರೀತಿಯಂತೂ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಿತ್ತು. ರಾಹುಲ್ 'ಬಂಡಾಯ' ಏಳುವ ಕ್ಷಣದವರೆಗೆ ತನ್ನ ಸರ್ಕಾರದ ಸುಗ್ರೀವಾಚ್ಛೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಪಕ್ಷ ಮರುಕ್ಷಣವೇ ತನ್ನ ನಿಲುವನ್ನು ಬದಲಾಸಿಕೊಂಡ ರೀತಿ, ಇದೊಂದು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷವೋ ಅಥವಾ ಊಳಿಗದ ದಂಡೋ ಎಂದು ಜನ ಗಾಬರಿ ಪಡುವಂತಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ರಾಹುಲರ 'ಬಂಡಾಯ'ವಂತೂ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷವೊಂದರ ಪ್ರಜಾತಾಂತ್ರಿಕ ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿ ತೋರಿದ ಉದ್ದಟತನದಂತೆ ಕಂಡು, ಅವರ ಬಂಡಾಯದ ಹಿಂದಿದ್ದಿರಬಹುದಾದ ಸದುದ್ದೇಶವೇ ಭಂಗಗೊಂಡಿದೆ. ಈತ ರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜಕಾರಣದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರಲು ಇನ್ನೂ ಸಿದ್ಧವಾಗದಿರುವ 'ಪಡೆ' ಎನಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ನಿರಾಳವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆದಿದ್ದಾರೆ!

ಸದ್ಯದ ಒಂದೇ ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಾಂಗವು ಅತಿ ವಿಳಂಬವಾಗಿಯಾದರೂ ಅಧಿಕಾರದ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಭ್ರಷ್ಟರನ್ನು ಸೆರೆಮನೆಗೆ ದೂಡಲಾರಂಭಿಸಿರುವುದು.

-ಸಂಪಾದಕ

ನಿಮ್ಮ ಕತೆ

ಪ್ರಿಯ ಸಂಪಾದಕರೇ,
ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಸಂಚಿಕೆಯ ನಿಮ್ಮ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಎಂದೂ ಪತ್ರ ಬರೆಯದ ನನ್ನನ್ನೂ ಈ ಪತ್ರ ಬರೆಯಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದೆ! ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ದುಡಿಮೆಯ ಬದುಕಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿರುವ ನಾವು ಹೇಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಸಂವಾದಗಳನ್ನೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿಸುತ್ತಾ ಸಮಾಜವನ್ನು ಬರಡಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಂದೆರಡು ಸಣ್ಣ ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಬಹು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪತ್ರಿ ಸಂಚಿಕೆಯೂ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಬದುಕು ಸಂವೇದನಾಶೀಲವಾಗುವ ಒತ್ತಡವನ್ನಂತೂ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ನಿಮಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

'ಭಾರತ್ ನಿರ್ಮಾಣ' ಪ್ರಚಾರಾಂದೋಲನದ ಬಗೆಗಿನ ಲೇಖನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತ ಸರ್ಕಾರದ ಬಡಾಯಿಯನ್ನು ಬಯಲುಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನು 'ಸಮಕಾಲೀನ' ಪುಟಗಳಲ್ಲಿನ 'ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್' ಕುರಿತ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಮಾತುಗಳು ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದ ದೇಶ ಹೇಗೆ ಮುಕ್ತಗೊಂಡು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಈ ಚಿಂತನೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಭಾರತದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಗೆ ತೊಡಕಾಗಿ ಸ್ಥಗಿತವಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಜಾತೀಯತೆ, ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಡುಕುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸಬಲ್ಲದೇ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಅನುಮಾನಗಳಿವೆ. ಹಾಗೇ, ಜಾಗತೀಕರಣ ಜನರನ್ನು ಬಿಡುವಿಲ್ಲ ದುಡಿಮೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸುಖ ಸಂಪಾದನೆಯತ್ತ ಸೆಳೆದಿದೆ ಎಂದು ನೀವು ಭಾವಿಸಿದ್ದರೆ ಅದು ತಪ್ಪು. ಬದಲಿಗೆ ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೇ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅದು ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಸಾಸುವ ಕಾಳನಷ್ಟು ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಗರದಷ್ಟು ದುಡಿಮೆಯ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿಸಿ ದೈಹಿಕ ಮಾನಸಿಕ ಆಯಾಸಗಳ ವಿಷವ್ಯೂಹಕ್ಕೆ ದೂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ನೀವು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

-ಬಿ.ವಿ. ಸುರೇಂದ್ರ, ಧಾರವಾಡ

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿನ 'ನಮ್ಮ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಎತ್ತ ಸಾಗಿದೆ?' ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಲೇಖನ ಮತ್ತು ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಮತ್ತು ಇತರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದವು. ಹಾಗೇ ಅರವಿಂದ ಕೇಜ್ರಿವಾಲ್ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಆಯ್ದ ಇದೇ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಮಾಹಿತಿಪೂರ್ಣ ಲೇಖನವೂ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. 'ಹೊಸ ಮನುಷ್ಯ'ದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪುಟಗಳನ್ನು ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಚರ್ಚೆಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿಟ್ಟರೆ ಇದರ ಎಲ್ಲ ಆಯಾಮಗಳೂ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

-ಗಿರೀಶ್ ವಿ. ವಾಘ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಸಂಚಿಕೆಯ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಕುರಿತ ನಿಮ್ಮ ಬರಹ ಹಲವು ಒಳನೋಟಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ನನ್ನ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಿತು. ಕೇಜ್ರಿವಾಲರ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಆಯ್ದ ಭಾಗಗಳು ಮತ್ತು ಆ ಪುಸ್ತಕದ ನಿಮ್ಮ ವಿಮರ್ಶೆ ನಾನು ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತುರ್ತಾಗಿ ಓದುವ ತುಡಿತವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಬರಹ ಮತ್ತು ಅದರ ಜೊತೆಗಿನ ಇತರ ಬರಹಗಳನ್ನು ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರ ಶ್ರದ್ಧೆ ಹೊಂದಿರುವ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಚಿವ ಎಚ್.ಕೆ. ಪಾಟೀಲರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿದ್ದು ಅವರು ಅವನ್ನು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಗಮನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

-ರವೀಂದ್ರ ರೇಷ್ಮೆ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಸಂಚಿಕೆ ಇದೀಗ ತಲುಪಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಬದ್ಧತೆ, ಸಾಹಸ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಗೆ ನೂರು ನಮನಗಳು.

-ಸಿ. ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ, ಬಳ್ಳಾರಿ

ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಕುರಿತ ಎ.ಎನ್ ನಾಗರಾಜರ ಅನುಭವಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಸನ್ನರ 'ಶ್ರಮಜೀವಿ ಆಶ್ರಮ'ದ ಪ್ರಯೋಗ ಕುರಿತ ಸಂದರ್ಶನ ಓದಿ ಇನ್ನೂ ಕಾಲ ಅಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ಮೂಡಿ ಖುಷಿ ಎನಿಸಿತು. ಹಾಗೇ ಹಳೇ 'ಅಣ್ಣ ತಂಗಿ' ಸಿನಿಮಾ ಕುರಿತ ನಿಮ್ಮ ಬರಹ ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು! ನಿಮಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

-ಸಿ. ಬಸವರಾಜು, ತಿಪಟೂರು

ಮೋದಿ ಕುರಿತ ನಿಮ್ಮ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿದೆ. ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂನ ಗೊಗ್ಗಯ್ಯನೆ ಭಯ ಈಗ ಹಳತಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ!

-ಎಂ.ಎನ್. ಸುದರ್ಶನ್, ಹೊಸಪೇಟೆ

ಗಾಂಧಿ ಜಯಂತಿ: ಚಾಮರಾಜ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸೈಕಲ್ ಆಂದೋಲನ

ಚಾಮರಾಜನಗರದ ಸಮಾಜವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರಗತಿಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಒಗ್ಗೂಡಿ ಸೈಕಲ್ ಆಂದೋಲನವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿವೆ. ಗಾಂಧಿ ಜಯಂತಿಯಾದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨ರಂದು ಈ ಆಂದೋಲನವನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ, ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದವರ ಕೈಗೆ ಘೋಷಣಾ ಪತ್ರವೊಂದನ್ನು ನೀಡಿ ವಾರದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ಸೈಕಲ್ ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ಸ್ವಂತ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಮತ್ತು ಡೀಸೆಲ್ ವಾಹನ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಪಡೆಯಲಾಯಿತು.

ಸೈಕಲ್ ಆಂದೋಲನಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯ ಸಮಾಜವಾದಿ ಪ. ಮಲ್ಲೇಶ್

ಬಾಲಕನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಸೈಕಲ್ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದರು. ಈ ವೇಳೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಪ. ಮಲ್ಲೇಶ್, ವಾರದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ಕಾರುಗಳು ಹಾಗೂ ದ್ವಿಚಕ್ರವಾಹನಗಳನ್ನು ಬಳಸದಂತೆ ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆಗೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯರವರು ತಿಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾದರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಾರಿಗೆ ನಾಂದಿಯಾಗಲಿ ಎಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. ಹೊರದೇಶಗಳಿಂದ ಶೇ. ೭೦ರಷ್ಟು ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಡೀಸೆಲ್ ಖರೀದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನ ಮೇಲೂ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಹೊರೆ ಬೀಳುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಡೀಸೆಲ್ ವಾಹನವನ್ನು ಒಂದು ದಿನ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಬಳಸದಿರಲು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದರು.

ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಚಲನಚಿತ್ರ ಸಂಕಲನಕಾರ ಎಂ.ಎನ್. ಸ್ವಾಮಿ ಮಾತನಾಡಿ, ಇಂದು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಲ್ಲ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಮತ್ತು ಡೀಸೆಲ್ ವಾಹನವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಪಿ.ಯು.ಸಿ.ಎಲ್ ಸಂಘಟನೆಯ ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಜು ಸೈಕಲ್ ಆಂದೋಲನವನ್ನು ಸಣ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದರೂ ಇದರ ಹಿಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಗುರಿಯಿದೆ. ಈ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು.

(ವರದಿ: ಸಿದ್ದಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿ)

‘ಇಂದು ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಗಾಂಧಿ’: ಕುಪ್ಪಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಬಿರ: ಒಂದು ವರದಿ

ಸಾಗರದ ಲೋಹಿಯಾ ಜನ್ಮಶತಾಬ್ದಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು ವಾರ್ತಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ ಇಲಾಖೆ ಹಾಗೂ ಕುಪ್ಪಳಿಯ ಕುವೆಂಪು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯ ಹಾಗೂ ೨೦ರಂದು ಕುಪ್ಪಳಿಯಲ್ಲಿ ‘ಇಂದು ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಗಾಂಧಿ’ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿತ್ತು.

ಶಿಬಿರವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದ ಹೆಗ್ಗೋಡಿನ ‘ಚರಕ’ದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರೂ, ಹಿರಿಯ ರಂಗಕರ್ಮಿಯೂ ಆದ ಪ್ರಸನ್ನ, ಗಾಂಧಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಬೇಕು ಎಂದರೆ ಶ್ರಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹತ್ತಿರ ಇರುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದರು. ಆದರೆ ನಾವು ಇಂದು ಯಂತ್ರ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತ ಸುಲಭ ಜೀವನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ರಾಜಕಾರಣಗಳೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ದೂರುವ ಬದಲು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕಳಚುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಗಾಂಧಿ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಿದಂತೆಯೇ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಯಾಗಿದ್ದ ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನ ‘ದಸ್ತಕಾರ್’ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಸ್ಥಾಪಕಿ ಉರುರಾಮ ಮಾತನಾಡಿ ಹಣ ಆಧಾರಿತ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಂಕೇತವಲ್ಲ. ನೆಮ್ಮದಿಯು, ಸಮಾನತೆಯು ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವಿಕಾಸದ ಮಾರ್ಗ ನಮ್ಮದಾಗಬೇಕು ಎಂದರು.

ಸಮಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದ ರೈತ ಮುಖಂಡ ಕಡಿವಾಳು ಶಾಮಣ್ಣ ಯಂತ್ರಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಬಡಜನತೆ ನಗರಗಳೆಂಬ ಹಾಳು ಕೊಂಪೆಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಬೇಕಾದೀತು ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು.

ಶಿಬಿರದ ವಿಷಯ ಪ್ರವೇಶ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ ಶಿಬಿರದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದ ಡಿ.ಎಸ್.ನಾಗಭೂಷಣ ಅವರು ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಾಂಘಿಕ ಬದುಕು ನಾಶವಾಗಿ ಅಸಮಾನತೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಾ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಹಿಂಸೆಯ ರೂಪಗಳು ಕಾಣತೊಡಗಿವೆ ಎಂದರು. ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಈ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಮುನ್ನೋಡಿದ್ದ ಗಾಂಧಿ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದ ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ನಡವಿಲ್ಲದ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಯುವಜನತೆಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವುದೇ ಈ ಶಿಬಿರದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು

ನಂತರದ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ‘ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಕಾರಣ’ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಡಾ. ನಿತ್ಯಾನಂದ ಬಿ. ಶೆಟ್ಟಿ ಮಾತನಾಡಿ, ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಮ್ಮ ಆಧುನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಭಾಗವಾಗಿ ಭಾರತದ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೇಂದು ಭಾರತದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ‘ಉತ್ತಾದಿಸಿದ’ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ರಾಷ್ಟ್ರ ವಿಭಜನೆಯ ಬೀಜಗಳು ಅಡಗಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಕೋಮುವಾದಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು ಎಂದರು. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ ಗಾಂಧಿಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದುದು ಒಂದು ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.

‘ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ದಲಿತ ಪ್ರಶ್ನೆ’ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಡಾ. ವಾಸುದೇವ್ ಬೆಳ್ಳೆ ಮಾತನಾಡಿ ಗಾಂಧಿ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿಫಲರಾದದ್ದೇ ಅವರೊಡನೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕಿಳಿಯಲು ಕಾರಣವಾದದ್ದು ಎನ್ನುತ್ತಾ, ಪೂನಾ ಒಪ್ಪಂದ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಕುರಿತ ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚಿಂತನೆ-ನಿಲುವುಗಳ ನಡುವಣ ಅನಿವಾರ್ಯ ರಾಜಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದು, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇಂದೂ ದಲಿತ ರಾಜಕಾರಣ ತನ್ನ ನಿಜ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದರು. ಇಂದು ಭಾರತ ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಗ್ರಹಿಸಿ ತನ್ನ ಹೊಸ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೆಂದೂ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

‘ಸಮಾಜವಾದಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಗಾಂಧಿ ಮುಖಾಮುಖಿ’ ಎಂಬ ವಿಷಯ ಕುರಿತ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ರಾಜಾರಾಂ ತೋಳ್ವಾಡಿ ಮಾತನಾಡಿ, ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದೊಳಗಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಗಮನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪಡೆದು ಬಂದಿದ್ದ ಜಯಪ್ರಕಾಶ ನಾರಾಯಣರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನೊಳಗೆ ಸಮಾಜವಾದಿ ಪಕ್ಷವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಕೆಲವರು ನಂತರ ಗಾಂಧೀಜಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂವಾದಿಸುತ್ತಾ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಸಮಾಜವಾದದ ನೆಲೆಯಿಂದ ದೂರ ಸರಿದು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜವಾದದ ವಿವಿಧ ಆವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು ಎಂದರು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಆಚಾರ್ಯ ನರೇಂದ್ರದೇವ, ಜೆಪಿ ಮತ್ತು ಲೋಹಿಯಾರನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿದ ಅವರು, ಬಾರತೀಯ ಸಮಾಜವಾದಿ

(೯ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ)

ನಿತ್ಯಾನಂದ ಬಿ.ಶೆಟ್ಟಿ

ವಾಸುದೇವ ಬೆಳ್ಳೆ

ರಾಜಾರಾಂ ತೋಳ್ವಾಡಿ

ಎಚ್.ನಾಗವೇಣಿ

ರಾಕೇಂದ್ರ ಚೆನ್ನಿ

ನಮ್ಮ ಸಮಾಜವಾದಿಗಳು: ಮಾತೃ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ದಿವ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿ ಪೊನ್ನಮ್ಮಾಳ್

೧೯೭೬ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ೪೯ನೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಮುಕ್ತಾಯ ಸವಾರಂಭ ಮುಗಿಸಿ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸು ಅವರು ಬಿಗಿ ಭದ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕರಾಳ ದಿನಗಳು - ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸ ಬೇಕೆಂದಿದ್ದವರು ಹಿಂದೆಗಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಪೊನ್ನಮ್ಮಾಳ್ ತಮ್ಮ ಭುಜಕ್ಕೆ ಕಪ್ಪು ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು 'ಧಿಕ್ಕಾರ'ದ ಕೂಗು ಹಾಕಿದರು.

ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಚಿವ ಬದರಿನಾರಾಯಣ್‌ಗೆ "ಈ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಆಟ ಬಹಳ ದಿನ ನಡೆಯೋಲ್ಲ. ನೀವುಗಳು ಜಿ.ಪಿ.ಗೆ ಕೊಡುವ ತೊಂದರೆ, ಮುಂದೆ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿಗೆ ತಿರುಗುತ್ತೆ. ಹುಷಾರ್!" ಎಂದರು. ಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಜನ ಪೊನ್ನಮ್ಮಾಳ್‌ಗೆ ಏನು ಗತಿ ಕಾದಿದೆಯೋ ಎಂದು ಹೆದರಿದರು. ಆದರೆ ಆಕೆ ಜನ ತೆರಳುವವರೆಗೆ ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದರು.

ಗೋಕಾಕ್ ಚಳವಳಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪೊನ್ನಮ್ಮಾಳ್‌ಒಂದು ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ "ಡಾ|| ರಾಜಕುಮಾರ್‌ದು ಬಿರುಗಾಳಿ, ತಾತ್ಕಾಲಿಕ. ಅದು ತಣ್ಣಗಾದ ಮೇಲೆ ಖಾಸಗಿಯವರ ವಿಷಗಾಳಿ ಬೇಗ ತಣ್ಣಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಮತ್ತೆ ಚಳುವಳಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದರು. ಅವರೊಂದು ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ವಾಹಕ ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ "ಮೆಟ್ರಿಕ್, ಪಿ.ಯು.ಸಿ.ವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣವಾಗಬೇಕು ಈ ಖಾಸಗಿಯವರಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರವೂ ಇಲ್ಲ, ಶಿಕ್ಷಣವೂ ಇಲ್ಲ, ಕೇವಲ ಪ್ರದರ್ಶನ" ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪೊನ್ನಮ್ಮಾಳ್‌ರ ಸ್ವಭಾವವೇ ನೇರ, ನಿಷ್ಠುರ. ತಮ್ಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗುವುದೋ ಎಂಬ ಅಳುಕು ಅವರಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯದ ವಿಚಾರಗಳು, ಜಾತಿ-ಮತಗಳ ಭೇದ-ಭಾವಗಳು, ಚಳುವಳಿಗಳು- ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ತೂಗಿ ನೋಡಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಖ ನೋಡಿ ಮಣೆ ಹಾಕುವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬೆರೆಸಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು- "Doctor (ಎಂದರೆ ಲೋಹಿಯಾ) and Gandhi have influenced me a lot. They made me what I am" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಮಧುಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ (೧೯೨೩) ಅವರು ತಂದೆಯ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ತಂದೆ- ಟಿ.ಸಿ.ಎಸ್.ಮಣಿಯಂ ತಾಯಿ - ಸ್ವರ್ಣಮ್ಮಾಳ್. ಮಣಿಯಂ ಖಾದಿ ಪ್ರಚಾರಕರು, ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು. ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಖಾದಿ ಪ್ರಚಾರ-ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ೧೯೨೮ರಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯವರು ಶಿವಮೊಗ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅವರ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಆಟವಾಡಿದ ಪೊನ್ನಮ್ಮಾಳ್, ಅವರಿಂದ ಚರಕವನ್ನು (ಈಗ ಆ ಚರಕ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿದೆ) ಪಡೆದು ಕಲಿತರು. ನಂತರ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ, ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಆ ಕಾಲದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಒಡನಾಟ ಅವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವು. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಅನಂತರಾಮ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಎನ್ನುವವರ ಪತ್ನಿ "ಏನೇ ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಸವೀಗೆ ಬಿಡ್ತಾರೆನು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದರು. ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆ ಕಲಿಯುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮೇಣ

ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಚಳುವಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಬಸವಾನಿ ರಾಮಶರ್ಮರ ಪತ್ನಿ ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ, ರತ್ನಮ್ಮ ಮಾಧವರಾವ್, ಎಸ್.ಆರ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಮ್ಮ, ಈಸೂರಿನ ಗೋವಿಂದಮ್ಮ ಮುಂತಾದವರು ಪೊನ್ನಮ್ಮಾಳ್ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಭಾಗದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟವನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಿದರು.

೧೯೪೨ರ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪಾತ್ರ ಮರೆಯಲಾಗದಂತಹದು. ಆಗ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ. ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಪೊನ್ನಮ್ಮಾಳ್ ಗೆಳತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಚಳುವಳಿಗೆ ಧುಮುಕಿದರು. ಗಾಂಧೀಜಿ ಬಂಧನವಾದ ಕೂಡಲೇ ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಿರುಸಾಯಿತು. ಪೊಲೀಸರ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಜೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಚಳುವಳಿಗಾರರಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು - ಪೊನ್ನಮ್ಮಾಳ್. ಅವರ ಗೆಳತಿಯರು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ರತ್ನಮ್ಮ ಮಾಧವರಾವ್ ಜೊತೆ ಹೋರಾಟ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಛೇರಿ ಮೇಲೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಧ್ವಜ ಏರಿಸಲು ಎಂ.ಆರ್.ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ ಮುಂತಾದ ಮಹಿಳೆಯರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪೊನ್ನಮ್ಮಾಳ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಂಧಿಸಲಾಯಿತು. ಮೆಗ್ಗಾನ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಜೈಲ್ ಎಂದು ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇರಿಸಲಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಎಳೆಯ ಮಗುವನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು ಜೈಲು ಸೇರಿದ್ದರು- ರತ್ನಮ್ಮ ಮಾಧವರಾವ್. ಆದರೆ ಆರೈಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಆ ಮಗು ತೀರಿಹೋಯಿತು. ಮಗುವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಈ ಗೆಳತಿಯರೆಲ್ಲ ಜೈಲು ಕಂಬಿಗಳ ಹಿಂದೆ ಕಂಬನಿಗರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬಿಡುಗಡೆಯ ನಂತರ ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳ ಬಹಿಷ್ಕಾರ, ಈಚೆಲು ಮರ ಕಡಿತ, ದೀಪಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪಟಾಕಿ ಸಿಡಿಸುವುದರ ನಿಷೇಧ, ಖಾದಿ ಮಾರಾಟ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಂಘಟನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಗೋಡು ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಪೊನ್ನಮ್ಮಾಳ್‌ಗೆ ಖಾದಿ ಶಾಮಣ್ಣ, ಗೋಪಾಲಗೌಡ, ಗರುಡ ಶರ್ಮ, ಎಸ್.ವೆಂಕಟರಾಮ್, ಸಿ.ಜಿ.ಕೆ. ರೆಡ್ಡಿ, ವೈ.ಆರ್. ಪರಮೇಶ್ವರಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರ ಸಹವಾಸ ಸಮಾಜವಾದಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿತು.

ತತ್ಪ್ರ-ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೆಲ್ಲಾ ಅನುಷ್ಠಾನ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದಲೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನೈಜತೆಯ ಅರಿವಾಗುವುದು ಎಂದು ಅವರು ನಂಬಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಯಾವುದೇ ಜನಪರವಾದ ಚಳುವಳಿಗೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತ ಅನೇಕ ಅವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬದ್ಧತೆಯಿಂದಲೇ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು.

ಅವರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾಗ (೧೯೭೦) ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿ ೩೫ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಳಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದ ಅವರು ಹೊಲಿಗೆ ತರಬೇತಿಯಂತಹ ಸ್ವ-ಉದ್ಯೋಗದ ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಅನೇಕ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಕಿಯರ ತರಬೇತಿ ಕಾಲೇಜು, ಪ್ರೈವರಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಡಾ|| ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಮುಂತಾದವರೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಅದರೊಂದಿಗೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ ಸಮಿತಿ, ಬಾಲಭವನ, ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಕೇಂದ್ರೀಯ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ ಸಮಿತಿ ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮೆಗ್ಗಾನ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಕಾರಣಕರ್ತರಾದರು. ಅನೇಕ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಕೋಪಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ಆಹಾರ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಿರಲಿ ಅವರು ಹಣ-

ದುಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದ 'ಹೆಸರು' - ಇವುಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದವರಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವ 'ರಾಜಕೀಯ'ವನ್ನು ಮಾಡಿದವರಲ್ಲ.

ಅವಿವಾಹಿತರಾಗಿದ್ದ ಪೊನ್ನಮ್ಮಾಳ್ ಅವರ ಮಹಿಳಾ ಪರವಾದ ಕಾಳಜಿಗಳು ವೃಥಾ ಪುರುಷರನ್ನು ಟೀಕಿಸುವ ರೀತಿಯದಲ್ಲ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಸಮಾನತೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಬದುಕು ಮಹಿಳೆಯದಾಗಬೇಕು. ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹಿಂದಿನ ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷ, ನಂತರದ ಜನತಾ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆಗಾಗಿ ಅವಿಶ್ರಾಂತರಾಗಿ ದುಡಿದರು. ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ "ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಉಳಿದಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯ ಮೀಸಲಾತಿ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಶೋಷಿತರೆಂದರೆ ಮಹಿಳೆಯರ" ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರು ಸರ್ಕಾರದ ಜನವಿರೋಧಿ ನೀತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ೧೯೯೪ರಲ್ಲಿ ತೀವ್ರಗೊಂಡಿದ್ದ 'ತುಂಗಾ ಮೂಲ ಉಳಿಸಿ' ಚಳುವಳಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ೭೦ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು, ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೇ ಅದು ಈ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. "ಸರ್ಕಾರ, ಈ ಚಳುವಳಿಗಾರರ ಮೇಲೆ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಎಸಗಿದರೆ ನಾನು ಮೊದಲು ಗುಂಡಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತೇನೆ" ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಜಾಗೃತಿ, ಮಹಿಳಾ ವಿಮೋಚನೆ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಈ ಸಂಘಟನೆಗಳು 'ನಕ್ಸಲ್ ಬೆಡ್' ಪರ" ಎಂದು ಪೊಲೀಸರು ಕಿರುಕುಳ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಪೊನ್ನಮ್ಮಾಳ್‌ರು

ಧೈರ್ಯವಾಗಿ, ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿ ಪಾರ್ವತಿಯ ಹತ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಷ್ಕರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದರು. 'ಪಾರ್ವತಿ ತುಂಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗಿ. ಅಂಥವಳು ನಕ್ಸಲ್ ಬೆಡ್ ಆಗಿದ್ದ ಮೇಲೆ ನಕ್ಸಲ್ ಬೆಡರು ಒಳ್ಳೆಯವರ ಇರಬೇಕು'. ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರ ಬದುಕಿನ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಆಕ್ರಮಣದ ವಿವಿಧ ವಿಕಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬ ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಡವರು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಅವನತಿ. 'ಬಡವರನ್ನು ರಾಜಕಾರಣದ ಸುಳಿಗೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವವರೆಗೆ ಅವರ ಉದ್ಧಾರ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?' 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟೆ ನಮ್ಮ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಸೇರಿಯವಾಗ ಕನ್ನಡ ಅದೇನು ಮಾಡುತ್ತೆ..... ಪಾಪ? ಅನಾಥವಾಗಿ ಎಲ್ಲೋ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತೆ' ಹೀಗೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ನೋವಿನಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರು ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ, ಸಮಕಾಲೀನರು, ತರುಣ-ತರುಣಿಯರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವಾಗಲೂ ಶುದ್ಧ ಖಾದಿಯುಡುಗೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ಕೆಲವರು ಪೊನ್ನಮ್ಮಾಳ್ ಕಿರಿಯರು ಪೊನ್ನಮ್ಮಾಳ್ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ೨೦೦೮ ರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಿಂದ ಮರೆಯಾದ ಮಾತೃ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಪೊನ್ನಮ್ಮಾಳ್ ಅನೇಕ ಹೋರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಮ್ಯಾಕ್ಸಿಂಗಾರ್ಕಿಯ ಕಾದಂಬರಿಯ ತಾಯಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು.

-ಎಂ.ಬಿ.ನಟರಾಜ್

ಗಾಂಧಿ ಆರ್ಥಿಕ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಪ್ರಶ್ನೆ : ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಕಮ್ಮಟ

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಆರ್ಥಿಕ ಚಿಂತನೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದುದಲ್ಲ, ಅದು ಪಾರಂಪರಿಕ ದೇಶೀ ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದದ್ದು. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಆಶಯವನ್ನು ಅದು ಹೊಂದಿತ್ತು ಎಂದು ಹಿರಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ತಜ್ಞರಾದ ಡಾ. ಎಚ್. ಎ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.. ಅವರು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಒಂದರಂದು ಲೋಹಿಯಾ ಜನ್ಮಶತಾಬ್ದಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಹಾಗೂ ದಾವಣಗೆರೆಯ ಜೆ. ಹೆಚ್. ಪಟೇಲ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಸಂಯುಕ್ತಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜಿನ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ನಡೆದ 'ಗಾಂಧೀ ನೆನಪು-೨೦೧೩' ವಿಚಾರ ಕಮ್ಮಟದಲ್ಲಿ 'ಗಾಂಧಿ ಆರ್ಥಿಕ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಪ್ರಶ್ನೆ' ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗಾಂಧಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ಕೇವಲ ಬಾಹ್ಯವಾಗಿ ನೋಡದೆ ಮನುಷ್ಯನ ಆಂತರಿಕ ಲೋಕವನ್ನೂ ಪರಿಸರ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ಅದರ ಮಾಲಿನ್ಯವೇ ಬಾಹ್ಯ ಪರಿಸರದ್ದೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಮಾಲಿನ್ಯಗಳ ಮೂಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಇಂದು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಪರಿಸರದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಗಾಂಧಿ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಹುಡುಕಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಕೈಕಸುಬುಗಳನ್ನು ಕಸಿದು ಬಡತನ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಒಡೆಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪರಿಸರ ನಾಶಕ್ಕೆಡೆಮಾಡುವ ಬೃಹತ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಪಾಪ ಎಂದು ಕರೆದರು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ

ಜನರ ಶ್ರಮವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಸಮುದಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅವರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಡಾ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಹೇಳಿದರು.

ಉಪನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಭದ್ರಾವತಿಯ ನಿವೃತ್ತ ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾದ ಪ್ರೊ. ಎಂ. ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಚಿಂತನೆ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಯ ಮೂಸೆಯಿಂದ ಮೂಡಿಬಂದದ್ದು. ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಒಬ್ಬ ಶೂದ್ರ, ಒಂದು ಇರುವೆ ಒಂದು ಆನೆ ಇವೆರಲ್ಲರೂ ಕೂಡಾ ಸಮಾನರು ಎಂಬ ನೆಲೆಯ ದೇಶೀ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿದರು ಎಂದರು. ಆದರೆ ನಾವಿಂದು ಗಾಂಧಿಯಿಂದ ಬಹು ದೂರ ಸಾಗಿದ್ದೇವೆಂಬ ಆತಂಕದಲ್ಲಿ ನಿರಾಶರಾಗದೆ. ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಗಾಂಧಿ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಯ ನೆಲೆ ಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದವರು ಸೂಚಿಸಿದರು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಲೋಹಿಯಾ ಜನ್ಮಶತಾಬ್ದಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಿ.ಎಸ್.ನಾಗಭೂಷಣ ಅವರು ಗಾಂಧೀಜಿ ಪಶ್ಚಿಮದ ಆಧುನಿಕ ಚಿಂತನೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ದೇಹದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಮೌಲ್ಯರಹಿತ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಅಪಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು ಎಂದರು. ಈ ಅಪಾಯವೇ ಇಂದು ಜಾಗತೀಕರಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಎದುರಾಗಿರುವುದು ಎಂದ ಅವರು, ಪಶ್ಚಿಮದ ಈ ಚಿಂತನೆಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಗಾಂಧಿ ಮನುಷ್ಯ ಕೆಲವು ಲೌಕಿಕ ಮಿತಿಗಳೊಳಗೆ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಅರಿವಿನ ರೂಪಕವಾಗಿ, 'ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ'ವೆಂಬ ಒಂದು ಪರ್ಯಾಯ ಜೀವನ ಮಾದರಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಇಂದು ನಾವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮದೇ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಅಪಾಯವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾಗಭೂಷಣ ಹೇಳಿದರು.

ಕಾಲೇಜಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ದೊಗ್ಗಳ್ಳಿಗೌಡ್ ಪುಟ್ಟರಾಜು ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾದ ಪ್ರತಿಭಾ. ಪಿ. ದೊಗ್ಗಳ್ಳಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರೂಪಿಸಿದರು.

(ವರದಿ: ಪ್ರತಿಭಾ ಪಿ. ದೊಗ್ಗಳ್ಳಿ)

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಕೇಶಿಯಾ : ಅಸಾಯಕ್ಕೆ ಆಸ್ವಾಸ್

-ಎಲ್.ಕೆ. ಪೂಣಿಮಾ

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಂತೆ ಮನುಷ್ಯನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅಂದರೆ ತನ್ನ ಅನ್ನ, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಕ್ಕಾಗಿ

ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನೇ ನೇರವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸುವುದು ಸಹಜವಾದದ್ದೇ. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಮೇಲಿನ ಹೆಚ್ಚಿಷ್ಟು ಅವಲಂಬನೆಯೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದದ್ದೇ. ಆದರೆ ಯಾವ ಕಟ್ಟುಪಾಡೂ ಇಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವಿಂದು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಅದನ್ನು ಬರಿದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನೂ ಕೂಡಾ ದಯರಂತಮಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಲಿಯಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ..

ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬೇಕು ಎಂದಾಕ್ಷಣ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗದಂತಹ ಪರ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸದೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸಮೃದ್ಧ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮುಳುಗಿಸುತ್ತಿರುವುದೂ, ಕಾನೂನಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಒಳಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯಂತೋ ಅಂತೇ ಅದರ ಹೊರಗೂ ನಡೆಯುವ ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತುಗಳ ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆಯುವಿಕೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗುವ ಭೂಮಿಯು ಮತ್ತೆಂದಿಗೂ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳದಷ್ಟು ಬರಡಾಗಿ ಹೋಗುವುದೂ, ಮತ್ತು ಕಾಗದಕ್ಕೋ ಅಥವಾ ಉರುವಲಿಗೋ ಎಂಬ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಎದುರಿಗಿಟ್ಟು ಮಲೆನಾಡಿನಂಥ ದಟ್ಟ ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಸಮೃದ್ಧ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಅಕೇಶಿಯಾದಂಥ ಬರ ಸಹಿಷ್ಣು ಸಸ್ಯಗಳ ನೆಡುತೋಪುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬರಡು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದೂ, ಇದು ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಮೂಲವನ್ನೇ ನಾಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂಬ ಕನಸಿನ ಬೆನ್ನೇರಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ದುರಂತಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿವೆ.

ದೊಡ್ಡ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಬಗೆಗಾಗಲೀ, ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯ ಬಗೆಗಾಗಲೀ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿರೋಧವು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಮಲೆನಾಡಿನಂಥ ಸಮೃದ್ಧ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಕೇಶಿಯಾ ನೆಡು ತೋಪುಗಳು ಕಾಡಿಚ್ಚಿನಂತೆ ಹಬ್ಬಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿರೋಧವೂ ಹುಟ್ಟಿಬಂದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಈ ನೆಲಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಶುರುವಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳಾಗಿದ್ದರೂ, ಅಷ್ಟೇ ವೇಗವಾಗಿ ಅವು ಕೊನೆಗೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾವೆ. ಈಗ ಯಾವ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಈ ನೆಡುತೋಪುಗಳು, ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಬಯಲಾದ ಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ, ಅರೆಗಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ, ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನಲ್ಲಿಯೂ, ನೇರಂಚಿನ ಸಮೃದ್ಧ ಕಣಿವೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಗೋಮಾಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೊನೆಗೆ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇಡೀ ಮಲೆನಾಡನ್ನೇ ಆಕ್ರಮಿಸಿಬಿಡಬಹುದಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿವೆ.

ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯು ಅಕೇಶಿಯಾ ನೆಡುತೋಪುಗಳನ್ನು ಸಮೃದ್ಧ ಕಣಿವೆಯವರೆಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರೆ, ಗೋಮಾಳಗಳವರೆಗೆ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗಳು, ಕೊನೆಗೆ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳವರೆಗೆ, ಅದೇಕೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಂಗಳದವರೆಗೂ ಸ್ವತಃ ಜನರೇ ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಜಲಾನಯನದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಲಾನಯನ ಇಲಾಖೆಯವರೂ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯ್ತಿಗಳಿಗೂ ಅಕೇಶಿಯಾ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಈ ಇಲಾಖೆಗಳೇ

ಒದಗಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಎಲ್ಲ ನರ್ಸರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಅಕೇಶಿಯಾ ಸಸಿಗಳು ತುಂಬಿರುತ್ತವೆ.

ದೊಡ್ಡ ಡ್ಯಾಂಗಳಿಗೂ, ಗಣಿಗಾರಿಕೆಗೂ ಬಲಿಯಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರದೇಶವಾರು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅಕೇಶಿಯಾ ನೆಡುತೋಪಿಗಾಗಿ ಬಲಿಯಾದ ಭೂಪ್ರದೇಶವು ಅಗಾಧವಾಗಿದೆ. ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶ ಒಂದರಲ್ಲೇ ಸುಮಾರು ೨.೫ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳು ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ಏಳುಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯು ಈಗಾಗಲೇ ಇದಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದು ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಹಬ್ಬಿದಷ್ಟೂ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳು, ಸಸ್ಯ ಸಂಕುಲಗಳು, ಜಲಮೂಲಗಳು, ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳು ನಾಮಾವಶೇಷವಾಗಿ ಹೋಗಿವೆ. ಅದನ್ನು ಮೂಲ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರಲು ಬೇಕಾದ ವ್ಯವಧಾನವನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಿಡುವ ತಾಳ್ಮೆಯನ್ನೂ ಮನುಷ್ಯನು ಇಂದು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದಲೇ, ಆ ಎಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನಾವು ಖಾಯಂ ಆಗಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಕೇಶಿಯಾ ನೆಡುತೋಪಿನ ನಿರ್ಮಾಣ ಉಳಿದರೆಡು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚೇ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಅನ್ನಬಹುದು. ಜೊತೆಗೆ ಇದೆಲ್ಲವೂ ಆಗುತ್ತಿರುವುದು ಪ್ರಪಂಚದ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲೇ ಎಂಬ ವಿಷಯವಾದರೂ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಟ್ಟಿರಬೇಕಿತ್ತು. ಅಂದರೆ, ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶದ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಗ್ಗೊಲೆ ಮಾಡಿಯೇ ನಾವಿಂದು ಕಾಗದವೋ ಅಥವಾ ಉರುವಲೋ ಎಂಬಂತಹ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹೊರಟಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಕಾಗದ ಮತ್ತು ಉರುವಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕೇವಲ ಮಲೆನಾಡಿನಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ? ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲದೇ ದಟ್ಟ ಮಳೆಯಾಗುವ ಮಲೆನಾಡೇ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಬೇಕಿತ್ತೇ? ಅಥವಾ ಎಲ್ಲಾ ಹೊರ ರಾಜ್ಯಗಳೂ ಖಿಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಕೇಶಿಯಾ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅನಿವಾರ್ಯವೇ? ಈ ಎಲ್ಲ ಘನ ಕಾರ್ಯದ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಗೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಹಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಮಲೆನಾಡು ಈಗ ಅಕೇಶಿಯಾ ನಾಡಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು. ಕಣಿವೆ ಕಾಣುವಷ್ಟೂ ದೂರಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಕೇಶಿಯಾದ ಪ್ರಾಸ್ಥಿಕನಂತಹ ಹಸುರಿನ ಮಧ್ಯೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ತೇಪೆಯಂತೆ ಕಾಣುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕಾಡಿನ ದಟ್ಟ ಹಸುರನ್ನೂ ನಾವು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿವೆಂದರೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಅಕೇಶಿಯಾ ನಾಡೆಂದು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಒಂದು ನೆಲದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೇ ನಾವು ಆ ನೆಲದ ಆದರೆ ಇದು ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ನೆಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವಂಥದಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದ ಉಳಿವಿಗೇ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದಂತಹ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ತಾಣಗಳ ಉಳಿವು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಡೆಗಣಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ. ಅಕೇಶಿಯಾ ಯಾಕೆ ಕೆಟ್ಟದು ಮತ್ತು ಯಾಕೆ ಬೇಡ ಎಂದು ನಾವು ಒಮ್ಮೆ ಯೋಚಿಸೋಣ. ಇಡೀ ಮಲೆನಾಡಿನ ಜನಸಮೂಹದ ಅಂತರಂಗವೇ ಇವತ್ತು "ಅಕೇಶಿಯಾ ಕೆಟ್ಟದು, ಅಕೇಶಿಯಾ ಕೆಟ್ಟದು" ಎಂದೇ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಭೂಮಿಯಾಧಾರಿತ

ಕಸುಬನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಇದನ್ನು ಬಲ್ಲರು. ಅದು ಕಾವಿನದಂದೂ, ಅದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲೂ ಹುಟ್ಟಿದಂದೂ, ಒಂದು ಜೀವಿಗೂ ಅದು ಆಧಾರವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ನಾಟಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ಉಪಯೋಗವನ್ನೂ ಅದು ಕೊಡಲಾರದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಜಲದ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡ ಕೆರೆಗಳ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೆಲ್ಲಾ ಅಕೇಶಿಯಾ ಹಬ್ಬಿ ನಿಂತಾಗ, ಕ್ರಮೇಣ ಆ ಜಲ ಮೂಲಗಳು ಬತ್ತುತ್ತಿರುವುದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಜನರ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಬಂದಿರುವ ಈ ಜ್ಞಾನದೇಂದು ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ವಿದೇಶಿ ಸಸ್ಯವನ್ನು ತಂದು, ವಿದೇಶಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಎರವಲು ಪಡೆದು, ಅರೆಬರೆಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡಂಥ, ಅಕೇಶಿಯಾದಿಂದ ಲಾಭ ಪಡೆಯುವ ಮಂದಿಯು, ಇದು 'ನ್ಯುಟೋಜನ್ ಫಿಕ್ಸಿಂಗ್' ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ನಾವು ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಒಂದೆರಡುಗಳಿಗೆ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ಯೋಚಿಸಿದರೆ ಸಾಕು ಅಕೇಶಿಯಾ ಸಸ್ಯವು ಎಷ್ಟು ಅಪಾಯಕಾರಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿಂಗಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಎರಡು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಮರಗಿಡಗಳ ಎಲೆಗಳು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಒಂದು ಹಾಸನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿ, ಅದು ಕೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣು ಜೀವಿಗಳು ನೆಲವನ್ನು ಹದಮಾಡಿ, ಮೇಲಿಂದ ಬಿದ್ದ ಒಂದೊಂದೂ ನೀರಿನ ಕಣವನ್ನು ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ ಇಂಗಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಆ ನೀರನ್ನು ಗಿಡ ಮರಗಳ ಆಳವಾದ ಬೇರುಗಳು ನೆಲದಾಳಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ಜಲದ ಕಣ್ಣನ್ನಾಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಇವೆರಡೂ ಗುಣಗಳು ಅಕೇಶಿಯಾದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಆಳವಾದ ಬೇರೂ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದರ ಎಲೆಗಳಂತೆ ಕಾಣುವ ಪಿಲ್ಲೋಡ್‌ಗಳು(Phyllodes) ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಒಂದು ಹಾಸನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರೂ ಅದು ಕೊಳೆಯದೇ ಕೇವಲ ಒಂದು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹೊದಿಕೆಯಂತಾಗಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ನೀರು ಇಂಗದೇ ಜರೆನೆ ಜಾರಿ ನೀರ ಕೋಡಿಗೆ ಸೇರಿ ಹರಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹುಲ್ಲೂ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ, ಒಂದು ಜೀವಿಯೂ ಬದುಕುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಸೆಲೆಗಳಿಗೆ ಮರುಪೂರಣವಿಲ್ಲದೇ ಅವು ಕ್ರಮೇಣ ಬತ್ತಿಹೋಗುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತವೆ. ಇದರ ಎಲೆಗಳಂತೆ ಕಾಣುವ ಪಿಲ್ಲೋಡ್‌ಗಳು ಯಾವ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳ ಕೀಟಗಳ ಆಹಾರವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ತೊಗಟೆಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ಯಾವ ಜೀವಿಯೂ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅಕೇಶಿಯಾವು ಕಾಲಿಟ್ಟಾಗಿನಿಂದ ಮಲೆನಾಡಿನ ಕೃಷಿ ಜೀವನವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿದೆ. ಕೆರೆಗಳು ಬತ್ತುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೇಸಿಗೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಜನರು ಕೈ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗೋವುಗಳಿಗೇ ಇತ್ತ ಗೋಮಾಳಗಳೂ ಇಲ್ಲದೆ ಅತ್ತ ಅಕೇಶಿಯಾ ಎಲೆಗಳನ್ನೂ ತಿನ್ನಲು ಬಾರದೆ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅವು ಕಟುಕರ ಮನೆ ಸೇರಿವೆ. ಇನ್ನುಳಿದವುಗಳು ಮೂಳೆ ಗೂಡಾಗಿ ಅಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲೋ ರಸ್ತೆಯಂಚಿನಲ್ಲಿ ಮೇಯುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಗೊಬ್ಬರ ಮಾಡಲು ಸೊಪ್ಪು ಸದೆ ಇಲ್ಲದೇ ಕೃಷಿಕರು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಒಣಗಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ನಂತಾಗಿರುವ ಅಕೇಶಿಯಾ ದರಕನ್ನೇ ತಂದು ಗೊಬ್ಬರದ ಗುಂಡಿಗಳಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥ ಕಳಪೆಯಾದ ಗೊಬ್ಬರದಿಂದ ಇಳುವರಿ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಗಗನಕ್ಕೇರಿದ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ತೆತ್ತು ರಸಗೊಬ್ಬರಕ್ಕೆ ಶರಣಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲದರ ಮಧ್ಯೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಿಗೂ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯು ಅಕೇಶಿಯಾ ನೆಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಬಹುತೇಕ ನಾಮಾವಶೇಷವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಇನ್ನುಳಿದವುಗಳು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಗೆ ಲಗ್ಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾವೆ! ಈ ಎಲ್ಲ ಜಂಜಾಟಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಪೂರ್ತಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನೂ ಜೊತೆಗೆ ಹಣವನ್ನೂ ವ್ಯಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೃಷಿಕನು ಈಗ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪ್ರಹಾರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಲ್ಲಣಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದೂರದೂರುಗಳಿಗೆ

ದಂ ಡಿಂಂಂಂಂ ಲಂ ಕಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾದಂತಹ ಪರಿ ಸ್ಥಿತಿಂಂಂಂ ಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಗೆ ಉಳಿದಿರುವುದು ಕೇವಲ ವಯಸ್ಸಾದವರು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿ ನಿಂತಿರುವ

ಸ್ಥಾನದಂತಹ ಅಕೇಶಿಯಾ ನೆಡುತೋಪುಗಳು ಮಾತ್ರ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆದಮೇಲೂ, ಅಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಗೋಮಾಳಗಳಿಗೆ ಪಂಚಾಯ್ತಿಯವರು ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಂಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಅಕೇಶಿಯಾ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ನೆಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಗೋಮಾಳಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಅಕೇಶಿಯಾ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಊರಿದ ಜನರು ಆ ದಿನದ ಸಂಬಳವನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ!

ಇನ್ನು ಅಳಿದುಳಿದ ಗುಡ್ಡಗಳು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸೇರಿದವುಗಳಾಗಿದ್ದು, ಕ್ರಮೇಣ ಅವುಗಳೂ ಒಂದಾದಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಅಕೇಶಿಯಾ ನೆಡುವಿಕೆಯ ಸಂಭ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ವಿಷ ವರ್ತುಲವು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪರಿಧಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಂತೆಯೇ, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆದಮೇಲೂ ಮತ್ತೆ ಯಾಕೆ ಅಕೇಶಿಯಾ ನೆಡುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಇಲಾಖೆಯವರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಫಟ್ಟನೆ ಬರುತ್ತದೆ ಉತ್ತರ, ಉರುವಲು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲೆಂದೋ, ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲೆಂದೋ..... ಉತ್ತರ ಕೊಡುವವರ ಮುಖದ ಮೇಲಿರುವ ಖಚಿತತೆಯ ರುಳುಕಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುವವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಗಂಟಲಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆ ಖಚಿತತೆಯ ಹಿಂದೆ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿವೆಯೋ! (ಇಡೀ ಇಲಾಖೆಗೇ ಮಲೆನಾಡಿನ ಅಕೇಶಿಯಾ ದಂಧೆಯಿಂದ ಬರುವ ಲಾಭವೋ, ಅಥವಾ ಕೂತಲ್ಲೇ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಣತನವೋ, ಅಥವಾ ಅರಣ್ಯಾಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲಿರುವ ಒತ್ತಡಗಳೋ ಅಥವಾ ವಿದೇಶೀ ಸಾಲದ ಒತ್ತಡವೋ.....) ಆದರೆ ಮಲೆನಾಡಿಗರು ಇದೆಲ್ಲದರ ಅಪಾಯವನ್ನು ಅರಿತು ತಮ್ಮ ವಿಸ್ಮೃತಿಯಿಂದ ಹೊರಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಗಲೇ ಒಮ್ಮೆ ಅಪಾಯದ ಮುನ್ನೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೋಟೆ ಕೋಟೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿನ ಕಂಬಳಿ ಹುಳುಗಳು ಅಕೇಶಿಯಾ ನೆಡುತೋಪುಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸಮೂಹಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಡಿ ನೋಡುಗರ ರೋಮ ರೋಮಗಳೂ ನಿಮಿರಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಬಂದಷ್ಟೇ ವೇಗವಾಗಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿವೆ. ಈಗ ಅವುಗಳ ಲಾರ್ವಾಗಳು ಎಲ್ಲೋ ಕಾಣದೆ ಮರೆಯಾಗಿದ್ದು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ದುಪ್ಪಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಲಗ್ಗೆ ಹಾಕುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಹೋಗಿವೆ. ಅದನ್ನೂ ಕಡೆಗಣಿಸುವಂತಹ ವಿಸ್ಮೃತಿಯಿಂದ ನಾವುಗಳು ಈಗಲಾದರೂ ಹೊರಬರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇಡೀ ಪ್ರದೇಶದ ಜೀವನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ ಮಾಡಿ, ಅಗಾಧವಾದ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿರುವ ಅಕೇಶಿಯಾ ನೆಡುತೋಪುಗಳಿಂದ ಲಾಭ ಪಡೆದವರೆಂದರೆ(ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಯವರ ಹೊರತಾಗಿ) ಪ್ರಾಯಶಃ ಈ ಕೋಟೆ ಕೋಟೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಧುತ್ತನೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಕಂಬಳಿ ಹುಳುಗಳು ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ವೇಗವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಕೇಶಿಯಾ ನಾಟದ ಕಳ್ಳಧಂದೆ ಜಾಲಗಳು ಜೊತೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಪರಿಸರದ ಕಾಳಜಿ ಇಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೂ ಅಕೇಶಿಯಾವನ್ನು ನೆಡುವ ಲಜ್ಜೆಗಟ್ಟ ಕೃಷಿಕರು ಮಾತ್ರವಾಗಿರಬೇಕು. *

ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯ ಹಿರಿಯ ಸಮಾಜವಾದಿ ಹಾಗೂ ಲೇಖಕ ಕೆ. ಗಂಗಾಧರ್ ಅವರ ನಿಧನಕ್ಕಾಗಿ 'ಹೊಸ ಮನುಷ್ಯ' ತನ್ನ ತೀವ್ರ ಸಂತಾಪವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ-ಸಂಪಾದಕ

ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ನೆನಪಿನ ಮಾಲೆ-೧೨

-ಇಂದಿರಾ ಬಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ

ಆ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರ ಕಾಲ!

೧೯೭೦ ರ ದಶಕ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ದೇಶವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರದ ಅಲೆ ಸುನಾಮಿಯಂತೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಕಂಡ ಕಾಲಘಟ್ಟವದು. ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಕೇರಳ, ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ಚಳುವಳಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಚಳುವಳಿಗೆ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿದವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ೧೯೭೨ ರಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದ ದಲಿತ ಪಾಂಥರ್ ಸಂಘಟನೆಯ ಶಾಖೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೆಳಗಾಂ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಿ.ಶ್ಯಾಮಸುಂದರ್‌ರವರ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ 'ಭೀಮಸೇನೆ' ಎಂಬ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸಂಘಟನೆ ೧೯೭೪ರಿಂದಲೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಡಿ.ಎಂ.ತಿಮ್ಮರಾಯಪ್ಪ ವಿ.ಟಿ.ರಾಜಶೇಖರ ಶೆಟ್ಟಿ, ಓ. ಶ್ರೀಧರನ್, ಓ.ರಾಜಣ್ಣ ಮುಂತಾದವರು ಸೇರಿ ದಲಿತ ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಿತಿ ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖರಾಗಿದ್ದರು.

ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವರವರು 'ದ್ಯಾವನೂರು' ಕಥಾಸಂಕಲನ' ದೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದೊಳಗೆ ಪಾದಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಚೆನ್ನಣ್ಣವಾಲೀಕಾರ್, ಡಾ.ಬುದ್ಧಣ್ಣ ಹಿಂಗಮಿರ ಹಾಗೂ ಸೋಮಶೇಖರ್ ಇಮ್ರಾಪೂರರವರು 'ದಲಿತ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆ ಹೊರಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ, "ಠಳಗೂರರ ವಿಚಾರವಾದ" ಎಂಬ ಕಿರುಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕವಿ ರವೀಂದ್ರರ ಒಂದು ಕವನದ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ್ದು, ಅದು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಶ್ರೀ ಮುರುಘರಾಜೇಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ 'ಗುರುಕುಲ' ಎಂಬ ತ್ರೈಮಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅದನ್ನು ಓದಲು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಕವನದ ಶೀರ್ಷಿಕೆ, "ನನ್ನ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ದೇವನಿಲ್ಲ" ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತು. ಮನೆ ಹತ್ತಿ ಉರಿದು ನಿರಾಶ್ರಿತರಾದವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನಡೆದ ಪ್ರಭುತ್ವದ, ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದಂತಹ ಈ ಕವನ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ನೀಗ್ರೋ ಕವಿತೆಗಳೆರಡನ್ನು 'ಬಾಲ್ಯದ ಕನಸು', 'ಆ ಒಂಟಿ ಜೀವನ' ಎಂಬ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ್ದರು, ರಾತ್ರಿ ೧೦- ೩೦ ಘಂಟೆ ನಂತರ, ನಾನು ಮಗು ತೂಗಿ ಮಲಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅವರು ಬರೆದ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. "ತಾಯಿ", "ಮಾನವರೊಂದೇ ಕುಲ" ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಓದಿದ್ದರು. 'ತಾಯಿ' ಕವನದ ಕಡೆಯ ಸಾಲುಗಳು, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಒಲವಿನ ವಿವಾಹದ ಕುರಿತದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ತಾಯಿಯ ಸಾಮೀಪ್ಯ, ಒಡನಾಟ ನನಗಿದ್ದದರಿಂದ, ಅವರ ಈ ಕವನದ ಸಾಲುಗಳು ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಆರ್ಧಗೊಳಿಸಿತ್ತು. ದಲಿತ ಚಳುವಳಿಯ ಅಡಿಪಾಯ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ೧೯೭೦ರ ದಶಕದ ಆರಂಭ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳೂ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ನಿರಂತರ ಓದುಗರಾದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ, ಅದನ್ನೇ ತನ್ನ ಅಧ್ಯಾಪಕ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯುವ ಮನಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ್ದರು. ನನ್ನನ್ನೂ ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆಗಳು ಪ್ರಖರ ವೈಚಾರಿಕತೆಯೆಡೆಗೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ ಜೀವನದಡೆಗೆ ಕರೆ ತಂದಿತ್ತು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಗ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸುರವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಬಿ. ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಪೌರಾಡಳಿತ ಮತ್ತು ವಸತಿ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದರು. ಆಗಿನ ಸರ್ಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಅನೇಕ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ 'ಮಲಹೊರುವ ಪದ್ಧತಿ ನಿಷೇಧ'

ಸಮಾಜವಾದಿಗಳೊಂದಿಗೆ ದಿ. ಟಿ.ಎನ್. ರಂಗೇಗೌಡ ಹಾಗೂ ಬಿ. ರಾಜಣ್ಣನವರೊಂದಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಚರ್ಚೆ

ಕಾನೂನು ಬಹಳ ವಿವಾದಕ್ಕೊಳಗಾಗಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಮತಷ್ಟು ತುಪ್ಪ ಸುರಿದಂತೆ, ಸಚಿವ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರು, ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಖಂಡಿಸತೊಡಗಿದ್ದು, ಹಿಂದೂಧರ್ಮದ ವಕ್ತಾರರಿಗೆ ನುಂಗಲಾರದ ತುತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಅಮಾನವೀಯವಾದ ಇಂಥ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಭಾಷಣವೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ,- "ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾರೋ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡ್ತಾರೆ, ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡೋನು ಬರ್ರಾನೆ ಅಂತ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕಾಯ್ದು ಕೂತಿರಿ ನೀವು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಹತ್ತು ಅವತಾರ ಎತ್ತಿದ ಯಾವ ಅವತಾರದಲ್ಲೂ ಕೂಡ, ಹೇಳು ಬಾಚೋರು, ಚರಂಡಿ ಬಾಚೋರು, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನೋರ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಿಗೆ ಕರುಣೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೇಲು ವರ್ಗದವರ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾವಣೆ ಆಗೋದಿಲ್ಲ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ, ಸಂಘಟನೆ ಮೂಲಕ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ತರಬೇಕಾದದ್ದು ನಿಜವಾದಂತ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಇದು ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿಯ ಮೂಲ ಆಗಬೇಕು" ಎಂದಿದ್ದರು.

ಇವುಗಳ ನಡುವೆಯೇ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರನ್ನು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಜಯಂತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣಗಳು ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜು ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಭದ್ರಾವತಿಯ ಸುತ್ತಲಿನ ಸ್ನಿಡ್ಡೆಪುರ, ಕಾಳನಕಟ್ಟೆ, ಇತರೆ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಬಗರ್‌ಹುಕುಂ ಸಾಗುವಳಿದಾರರು, ಭಾನುವಾರಗಳಂದು ಬಂದು ಜಮೀನು ಮಂಜೂರಾಗದೆ ಇರುವುದು, ಭೂಮಾಲೀಕರ ಬೆದರಿಕೆ, ಅವರ ದೈನಾಸಿ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನನಗೆ ಬಡವರ ಜೀವನ ಎಂಥ ಪರಿಪಾಟಲಪ್ಪ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತು, ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಗಳು, ಅವರ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ಬರೆದುಕೊಂಡ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು, ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಸಾವಿರಾರು ಪುಟಗಳು ದಲಿತ ಚಳುವಳಿಯ ದಾಖಲೀಕರಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಡತದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಜತನವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ಸದಾ ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಆಗ ನಾವು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ತೊಂದರೆ ಬಹಳವಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಬಿಡುವಿದ್ದ ರಜಾದಿನಗಳಂದು, ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ತನ್ನ ಸೋದರಳಿಯ ಶಿವಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಭದ್ರಾವತಿಯ ಸುಣ್ಣದ ಹಳ್ಳಿ ಆಚೆ ಹರಿಯುವ ಭದ್ರಾ ಚಾನಲ್‌ಗೆ, ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಟ್ಟೆ, ಮಕ್ಕಳಬಟ್ಟೆ, ಬೆಡ್‌ಶೀಟ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಿಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಒಗ್ಗು-ಒಣಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಚಾನಲ್‌ನ ಈಜಿ, ಸುತ್ತಾಡಿ, ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸಂಜೆ ೪-೫ ಗಂಟೆ ಸುಮಾರಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ಗರಿಗರಿಯಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಇಸ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗಲೂ ಬಲು

ಮುಖ್ಯ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥಹ ಒಂದು ದಿನ, ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಜಿಯ ಮಗ ರಮೇಶ್ ಭಟ್ (ಈಗ ಸುಪ್ರೀಡ್ ಚಿತ್ರ ನಟ) ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಹೋಗಲು ಬಂದಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಹಿಂತಿರುಗುವವರೆಗೆ ಆತ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಉಭಯಕುಶಲೋಪರಿ ಮಾತುಗಳು, ನಡೆದವು. ಮಗು-ಶಾಲಿನಿಯನ್ನು ಹರಸಿ ಆತ ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಪೌರಾಡಳಿತ ಸಚಿವ ಬಿ.ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಲಯದ ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ 'ಧರ್ಮದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ' ಎಂಬ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ, ಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಸ್ತು, ವಿಷಯ, ಶೈಲಿ, ಭಾಷೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾ, "ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇನಿದೆ, ಬೂಸಾ" ಎಂದಿದ್ದರು. ಇದು ಕನ್ನಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ರಂಗವನ್ನು ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸಿದ ಹೇಳಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಪರ ವಿರೋಧಗಳು ಭುಗಿಲೆದ್ದವು. ಆದಾಗ ತಾನೇ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗೂಡುತ್ತಿದ್ದ ದಲಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಈ ಬೂಸಾ ಪ್ರಕರಣ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋರಾಟ ಕಟ್ಟಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಈ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರತಿಭಟನೆ, ಧರಣಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದಲಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲೆ, ಚೂರಿ ಇರಿತಗಳು ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ ನಡೆದವು. ಆಗಿನ ಜನಸಂಘದ ಮುಖವಾಣಿಯಾಗಿದ್ದ "ಆರ್ಗನೈಜರ್" ಪತ್ರಿಕೆ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವಧೆಮಾಡುವಂತಹ 'ಸುದ್ದಿ'ಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ವಿರೋಧಿಗಳ ಕೈ ಮೇಲಾಗಿ, ಅವರನ್ನು ಸಂಪುಟದಿಂದ ಕೈಬಿಡುವವರೆಗೆ ವಿರೋಧ ತಣ್ಣಗಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರೇನೋ, ೧೯೭೭ ರಲ್ಲಿ ಮರು ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡು, ಅವರ ವಿರೋಧಿಗಳಿಗೆ ಸಡ್ಡುಹೊಡೆದು ನಿಂತರು. ಆದರೆ ಈ ಬೂಸಾ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಒದೆ ತಿಂದು, ಹಲ್ಲೆಗೊಳಗಾಗಿ, ಅವಮಾನಿತರಾದ ಮತ್ತು ಪೋಲೀಸ್ ಕೇಸ್‌ಗಳಾಗದ ದಲಿತರೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಯ ಬಂದೂಕದ ನಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾದ ದಲಿತರು, ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿಯ ಗೂಡಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗ ತೊಡಗಿದರು. ಈ ಬೂಸಾ ಪ್ರಕರಣವೇ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿತ್ತು. ಆಗ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಧಾರವಾಡಿವೆಂದು ದಲಿತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಓಡಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ, ೧೯೯೭ರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆಯುವವರೆಗೂ, ಸತತವಾಗಿ ಸುತ್ತಾಡಿದರು. ಈ ಬೂಸಾ ಪ್ರಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಚರ್ಚೆ, ಮತ್ತು ಸಂವಾದ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಿಂದು ಹೋದಂಥ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನನಗೆ ಭಯ ಕಾಡಲಾರಂಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. 'ರೇಣುಕಾ, ನಿಮ್ಮಣ್ಣ ಬಂದ್ರಾ ನೋಡಮ್ಮ' ಎಂದು ನಮ್ಮೊಡನಿದ್ದ ಅವರ ತಂಗಿಯನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ...ಆಕೆ ಮಗು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕಚ್ಚಿ ಮೇಲೆ ನಂತು, ರಸ್ತೆ ತಿರುವಿನವರೆಗೆ ಕಣ್ಣಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ನೋಡೋವರೆಗೆ ನೋಡಿ, ಮಗುವನ್ನೂ ಮಲಗಿಸಿ ಅವಳು ಮಲಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಿದ್ದೆ ಬಾರದ ನಾನು ಓದುತ್ತಾ-ಕಾಯುತ್ತಾ ಆತಂಕದಿಂದ ಕುಳಿತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದೆ..

ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರು

(ಮುಂದುವರೆಯುವುದು)

೩ನೇ ಪುಟದಿಂದ)

ಚಳುವಳಿ ಗಾಂಧಿಯಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ನೈತಿಕತೆಯ ಆಯಾಮ ಪಡೆದು ತನ್ನದೇ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ತತ್ವಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು ಎಂದರು

'ಗಾಂಧಿ ಬಂದ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ' ಎಂಬ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಆ ಕೃತಿಯ ಲೇಖಕಿ ಡಾ. ಹೆಚ್. ನಾಗವೇಣಿ ಮಾತನಾಡಿ ತಮ್ಮ ಅಮ್ಮನಿಂದ ಗಾಂಧಿ ದಕ್ಕಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತ, ಗಾಂಧೀಜಿ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಬಂದಾಗಲೆ ತಳವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೊರ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರವೇಶ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು; ಇಂತಹ ಹಲವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಹಾಗೂ ಸಂಚಲನಗಳಿಗೆ ಗಾಂಧಿ ಕಾರಣವಾದದ್ದನ್ನು ಇಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ದಾಟಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಇದೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದರು.

'ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕರಣದ ಸವಾಲುಗಳು' ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಡಾ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೆನ್ನಿ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಚರಿತ್ರೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಾಂಧೀವಾದವನ್ನು ಗ್ರಹೀತದ ಗಡಿರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಹಾದಿ ತಪ್ಪುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ, ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಯು ತನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯ ರೂಪ ತಾಳಿತು ಎಂದರು. ಈ ಶೋಷಕ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಯಂತ್ರ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ ಭಾರತ ಇಂತಹ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿದ್ದೇ ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಗಾಂಧಿಯ 'ಹಿಂದ ಸ್ವರಾಜ್'ನ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಲ್ಲೇ ಇಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ನವ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯಾಗಿ ಆವರಿಸಿರುವ ಜಾಗತೀಕರಣವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

ಶಿಬಿರದ ಸಮಾರೋಪ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಕ ಡಾ. ಎ.ಎನ್.ನಾಗರಾಜ್ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತಿನ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಸಂಕೇತ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವ ನಾಗರಿಕತೆಗಿಂತ ಮಾನವ ಕೇಂದ್ರಿತ ಸಹಬಾಳ್ವೆಯ ನಾಗರಿಕತೆ ನಮ್ಮದಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದ ವಾರ್ತಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ಎನ್. ವಿಶುಕುಮಾರ್ ಮಾತನಾಡಿ, ಗಾಂಧಿ ಆಶಯಗಳು ಸಮುದಾಯಮುಖಿಯಾದದ್ದೆ ವಿನಾ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಿತವಾದದ್ದಲ್ಲ. ಜಾಗತಿಕರಣದ ಅಪಾಯಗಳಿಂದ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಗಾಂಧಿ ಚಿಂತನೆಗಳ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುವುದು ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂದರು.

ಸುಮಾರು ೫೦ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಬಂದ ೯೦ ಜನ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಶಿಬಿರದ ಮೊದಲ ದಿನ ಗಿರೀಶ್ ಕಾಸರವಳ್ಳಿ ನಿರ್ದೇಶನದ 'ಕೂರ್ಮಾವತಾರ' ಚಲನಚಿತ್ರವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ, ನಂತರ ಚರ್ಚೆ ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲೂ ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಸಂವಾದ ನಡೆಸಿದರು.

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತೀರಾ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಹೊರತು ನೀರು ಖರೀದಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಬಹುರಾಷ್ಟೀಯ ಕಂಪನಿಗಳ ಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ವಾರದಲ್ಲೊಂದು ದಿನ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಇಂಧನ ವಾಹನ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸಲಾಯಿತು.

(ವರದಿ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಗಳು: ಎಂ. ರಾಘವೇಂದ್ರ)

ಸಮಕಾಲೀನ

ಚದುರರ್ ನಿಜದಿಂ ಕುರಿತೊದದೆಯುಂ
ಕಾವ್ಯಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತಮತಿಗಳ್

ಕನ್ನಡಕ್ಕಿದು ಕಷ್ಟ ಕಾಲ

ಮತ್ತೆ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಬಂದಿದೆ.ಕನ್ನಡದ ಕಹಳೆ ಮತ್ತೆ ಮೊಳಗಲಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಆ ಮೊಳಗು ಹಲವರಿಗೆ ಟೊಳ್ಳು ಟೊಳ್ಳಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಇಂದು ಕನ್ನಡ ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚೈತನ್ಯವಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ, ಅದೊಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯಂತೆ ಪೂಜ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಗೌರವಗಳಿಂದ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಒಂದು ಸಮಾಜ ಅದು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮೂಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಕೈಕಾಲು ಆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಹೆಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ವಜ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ದಟ್ಟ ದರಿದ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅರಿವೂ ತನಗೆ ತಾಗದಂತೆ ತನ್ನನ್ನು ಆಧುನಿಕಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಸಮಾಜ, ಆಧುನಿಕತೆ ಎಂಬುದು ಹೊಸ ಹೊರ ಕವಚವಲ್ಲ; ಅದು ನಮ್ಮೊಳಗೇ ಇರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮೊಳಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಕೀರ್ಣ ಕ್ರಿಯೆ ಎಂಬ ಅರಿವಿಗೇ ಎರವಾದ ವಿಸ್ಮೃತಿಗೆ ಒಳಗಾದಂತಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅದು ಇಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಎಂದು ಅರಚುತ್ತಾ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ನಕಲಿಯಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷಗಳ ಪರಂಪರೆಯುಳ್ಳ ಕನ್ನಡ ಸಮಾಜ ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡ ಒಂದು ವಿವೇಚನೆ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಮೂಲತಃ, ೨೦೧೧ರ ಆಲ್ಟಾಸ್ ನುಡಿಸಿರಿಯಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸು: ಸಂಘರ್ಷ-ಸಾಮರಸ್ಯ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳು. ಇದರ ಬರಹ ರೂಪ ಆ ವರ್ಷದ ಅವರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆಯಾದರೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ತಪ್ಪುಗಳು ನುಸುಳಿ ಅಸಂಬಂಧವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.-ಸಂ.

ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಸ್ಥ ಮತ್ತು ದುಃಸ್ವಸ್ಥಗಳು

-ಡಿ.ಎಸ್. ನಾಗಭೂಷಣ

ಆಲ್ಟಾಸ್ ನುಡಿಸಿರಿ ತುಳುನಾಡಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರವೆನಿಸಿದ ಮೂಡುಬಿದ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಬ್ಬವಾಗಿ ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸಿನ ಹಲವು ಮಗ್ಗುಲುಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಗಂಭೀರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಈ ವರ್ಷ (೨೦೧೧) ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಇಂತಹ ಮಗ್ಗುಲು: 'ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸು: ಸಂಘರ್ಷ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯ'. ಈ ಶೋಧನೆಯನ್ನು ಭಾಷೆ ನೆಲೆಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನನಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಭಾಷೆ ತಂತಾನೆ ಶಿವನ ರೀತಿ ಜಡ. ಶಿವೆಯೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ. ಭಾಷೆ ತನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚರಿತ್ರೆ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕಟ್ಟೋಣಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಅದರ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಪರಾಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ, ನಾನು ಭಾಷೆ ಕುರಿತ ಇವತ್ತಿನ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಚರಿತ್ರೆಯತ್ತ ಸಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಇವತ್ತಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಬರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣದ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ನನಗಿದ್ದ ಕೆಲವು ಗೊಂದಲಗಳೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ. ಉದಾ: ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಯಾವ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಬೇಕು? ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸು ಎಂದರೆ ಏನು? ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಇವತ್ತಿನ ಸಹ ಚಿಂತಕ ರಾಘವೇಂದ್ರ ರಾವ್ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ದೂರವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದಾಗ ಅವರು ನಾನು ವಿಷಯ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುವ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟರು. ಅದು ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸೋ? ಕರ್ನಾಟಕದ ಮನಸ್ಸೋ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಅಂದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸು ಒಂದೇನಾ? ಎಂಬುದು.

ಇದು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪದೇ ಪದೇ ಕೇಳಲ್ಪಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾದರೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಹು ಭಾಷಾ ಸಂದರ್ಭ ಎನ್ನುವ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು, ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ತಂದು ಹಲವು ಸಂಘರ್ಷಮಯ ಗೊಂದಲಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಆಧಾರವಿಲ್ಲದೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎತ್ತುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದೂ ನಿಜ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶೇಕಡಾ ೬೫ ಜನ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡಿಗರಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಶೇಕಡಾ ೩೫ ಜನ ಅನ್ಯಭಾಷಿಕರು. ಹಾಗಾಗಿ, ನಾವು ಕನ್ನಡದ ಮನಸ್ಸು ಅಂತ ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆ ಅಂತ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಹೇರುವುದು ಘನಾತಂತ್ರಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಪ್ರಯತ್ನವಲ್ಲವೇ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಅವರು ಎತ್ತುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೆ ಅವರ ಈ ಆಧಾರ, ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಿಲ್ಲುವಂತಹದ್ದು ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ೯ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕವಿರಾಜ ವರ್ಗಕಾರ ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಗೋದಾವರಿಯವರೆಗೆ ಇರುವ ಕನ್ನಡ ನುಡಿ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ, 'ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಭಾವಿಸಿದ ಜನಪದಂ' ಎಂದಾಗ ಕೂಡ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೆಚ್ಚೂ ಕಡಿಮೆ ಹೀಗೇ ಇತ್ತು. ಷ. ಶೆಟ್ಟಿರವರು ತಮ್ಮ ಇತ್ತೀಚಿನ ಒಂದು ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥ 'ಶಂಗಂ ತಮಿಳುಗಂ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ನಾಡು ನುಡಿ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ನುಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಅಪರೂಪದ ಮತ್ತು ಇದುವರೆಗೆ ಕಾಣಿಸದಿದ್ದ ಒಂದು ಸತ್ಯವನ್ನು, ಒಂದು ಸುಳಿವನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಇಂದು ತುಳುವರ ಮೇಲೆ, ಕೊಂಕಣಿಗರ ಮೇಲೆ, ಕೊಡವರ ಮೇಲೆ, ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಹೇರುವುದು ಸರಿಯೇ? ಎಂದು ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಪರೋಕ್ಷ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದಂದರೆ, ತೆಲುಗರು, ತಮಿಳರು, ಮಲೆಯಾಳಿಗಳು ಬೇರೆ. ಆದರೆ, ತುಳುವರು, ಕೊಡವರು ಮತ್ತು ಆದಿ ಕೊಂಕಣಿಗರು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಭಾಷಾ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರು. ಇವರು ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಚರ್ಯದಲ್ಲೇ ಬೆಳೆದವರು, ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವರು. ಇವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಭಾಷಾ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ವಡಗರು ಎಂದು ಮೂಲ ತಮಿಳರು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದು ಶೇ ೬೫ರಷ್ಟು ಜನ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡಿಗರಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ, ಇದಕ್ಕೆ ತುಳುವರು, ಕೊಡವರು ಮತ್ತು ಕೊಂಕಣಿಗರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅದು ಶೇ. ೭೫-೮೦ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಮತ್ತೆ ಶತ-ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲದಿಂದ ಯುದ್ಧ, ಕ್ಷಾಮಗಳಿಂದಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗ ಅರಸಿ ದೇಶಾಂತರ ಬಂದವರು, ತಲೆತಲೆಮಾರುಗಳ ಕಾಲ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡಿಗರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮನೆ ಭಾಷೆ ಯಾವುದೇ ಇದ್ದರೂ, ಬೀದಿಯ ಭಾಷೆ, ಪರಿಸರದ ಭಾಷೆ, ಅವರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡವೇ ಆಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇ ೯೦-೯೫ ಕನ್ನಡಿಗರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತ ಒಂದು ಏಕಾತ್ಮಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ, ವಲಸೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿ

ಯಾವ ಭಾಷೆಯವರು ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ನೆಲೆಸಿ, ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನೆಲೆಯೂರಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಅವಕಾಶವಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಲಭಿಸುವರೆಗೆ(ಇದರ ಒಳಿತು ಕೆಡುಕುಗಳ ಚರ್ಚೆ ಬೇರೆಯೇ ವಿಷಯ) ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮನಸ್ಸು ಎನ್ನುವ ದ್ವಂದ್ವ ಭದ್ರವಾದ ಆಧಾರ ಉಳ್ಳದ್ದಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಇನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸು ಅಂದರೆ ಏನು? ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸು ಅನ್ನುವುದು ಒಂದು ಇದೆಯೇ? ಇದು ತೆಲುಗು ಮನಸ್ಸು ಅಥವಾ ಬಂಗಾಳಿ ಮನಸ್ಸು, ಅಥವಾ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಮನಸ್ಸು, ಅಥವಾ ಗ್ರೀಕ್ ಮನಸ್ಸು ಇವುಗಳಿಗಿಂತ ಹೇಗೆ ಭಿನ್ನ ಅನ್ನುವುದು. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಅಷ್ಟು ಜಟಿಲ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಸ್ವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಹಾಗೂ ಜಗತ್ತನ್ನು ಅರಿಯಲು ಮತ್ತು ಎದುರಿಸಲು ಕನ್ನಡದ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ಮನಸ್ಸೇ ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸು ಎಂದು ನಾವು ಸರಳವಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಂಡರೆ ಸಾಕೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಈ ಮೊದಲು ಕನ್ನಡದ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ರಾಘವೇಂದ್ರ ರಾವ್ ಅವರು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ಕರಿನೆರಳು ಅಂದರೆ ಬೇರೊಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕರಿನೆರಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಆವರಿಸುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂದು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಏನು ಸೂಚಿಸಿದರೋ ಅದನ್ನು ಭಾಷೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿ, ಏವರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಕರಿನೆರಳು ನಮ್ಮ ಮೂರ್ತದೊಳಗೆ ನಮ್ಮ ಎದುರಿಗಿರುವುದು ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳ ನಿರ್ನಾಮದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮೊದಲು ಅರಿಯಬೇಕಿದೆ. ಯಾವುದನ್ನು ನಾವು ಐದು-ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆತಂಕದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದೆವೋ ಅದು ಇವತ್ತು ಮೂರ್ತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತಿದೆ. ಇಂದು ಮೂರು ಸಾವಿರ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚಬೇಕಾದ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ದೊಡ್ಡ ಹುಯಿಲಿದ್ದಿದೆ. ಆದರೆ ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು ನೂರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಯಾರೂ ಸೊಲ್ಲೆತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಈ ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಘರ್ಷ ಮತ್ತು ಸಾಮರಸ್ಯದ ಶೋಧನೆಗೆ ತೊಡಗಿದಾಗ ನಮಗೆ ಚರಿತ್ರೆಯ ಅನೇಕ ಒಳನೋಟಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡಿಗರು ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾಕೆ ಈ ರೀತಿಯ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ತೋರಲು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ? ಜಾಗತೀಕರಣದ ಒತ್ತಡಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ? ಲೌಕಿಕ ಯಶಸ್ಸಿನ ಬಗೆಗಿನ ಆತಂಕ-ಹಪಾಹಪಿಗಳೇ? ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಲದಾಯಿತೇ? ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಕಾರರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರಳ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ನಾವು ಚರಿತ್ರೆಯ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮೊದಲು ನಾನು ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದು ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟು. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸಿನ ಸತ್ವ ಯಾವುದು? ನಾವು ನಮ್ಮ ಆದಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಾಯಕ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾದಂತಹ ಅಥವಾ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾದ ಮೊದಲ ಗ್ರಂಥ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದ ಲೇಖಕ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಿಗರ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಏನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ, ಆ ಕಡೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದಾಗ

ನಮಗೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ೯ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಈ ಕೃತಿ ಬಹಳ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕೃತಿ. ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣನವರು ಈ ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಅನೇಕ ಅದ್ಭುತವಾದ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಹೊಸ ನೋಟಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೃತಿ ಜಗತ್ತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಒಂದು ನಾಡನ್ನು, ಒಂದು ರಾಜ್ಯ ತತ್ವವನ್ನು ಭಾಷೆಯ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದೆ. ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಗೋದಾವರಿಯವರೆಗಿದ್ದ ನಾಡದು, ಕನ್ನಡ ನಾಡು.. ಅದು 'ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಭಾವಿಸಿದ ಜನಪದಂ'. ಇದು ಹೀಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ಲಾಕ್ಷಣಿಕ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಾಗಲೀ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಾಗಲೀ, ಒಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಗುರುತಿಸಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಈ ಕೃತಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳ ವರ್ಣನೆ ಕೂಡ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತಿಗೆ ಉತ್ತೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಕಾಣುವ ನುಡಿಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತದೆ- "ಅಭಿಜನಕರ್ಕ ಸುಭಟರ್ , ಕವಿಗಳ್, ಕುರಿತೋದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತಿಮತಿಗಳ್..." ಈ ಜನಪ್ರಿಯ ಸಾಲುಗಳು ಒಂದು ಹೊರನೋಟದ ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸಿನ ತತ್ವವಾದರೆ, ಒಳನೋಟದ್ದು ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿ ಇದೇ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಕಲುಬುರ್ಗಿಯವರೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ "ಕಸವರಮೆಂಬುದು ನೆರೆಸೈರಿಸಲಾರ್ಪಡೆ..." ಎಂಬ ಒಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಪದ್ಯದ ಅರ್ಥ: 'ಅನ್ಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನ್ಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸಹಿಸದವನ ಬಳಿ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದವನ ಬಳಿ ಬಂಗಾರವಿದ್ದರೂ ಕಸಕ್ಕೆ ಸಮಾನ'. ಇದು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ, ಕನ್ನಡಿಗರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ, ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಂದು ಮೂಲ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ದಾಖಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ..

ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸು ಎಂಬುದು ಅನ್ಯಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸದಾ ಸೈರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಂತಹ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಒಂದು ಭಾಷೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ಭಾಷಾ ಚರಿತ್ರೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ಜನಾಂಗ, ಒಂದು ಜನಪದ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ, ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹಾಗೇ ಇದೆಯೇ? ಇತ್ತೀಚೆಂದು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮತ್ತು ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಬೆಳಗಾವಿಯ ಮೇಯರ್ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮಸಿ ಬಳಿಯುವ, ಕಾರವಾರ ಕೊಂಕಣಿ ಚಳುವಳಿಗಾರರಿಗೆ ಮೊಟ್ಟೆ ಎಸೆಯುವ, ಹೊಗೇನಕಲ್ ಅಥವಾ ಕಾವೇರಿ ಜಲವಿವಾದದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮಿಳರ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆ ಮಾಡುವ ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಗಾರರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಈ ವರ್ಣನೆ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆಯೇ? ಎನ್ನುವ, ಗಂಭೀರ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸರಳ ಖಂಡನೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಅವರ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಚರಿತ್ರೆ ಯಾವತ್ತೂ ಒಂದು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದಂತಹ ವಿದ್ಯಮಾನ.

ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ೯ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಮತ್ತು ಪರವಿಚಾರ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯೇ ಕನ್ನಡಿಗರ ಗುಣಲಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಹೆಗ್ಗುರುತು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮುನ್ನ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಚರಿತ್ರೆ, ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯಕಾರಣ ಹಲವಾರು ಮಜಲುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬಹಳ ಗತವೈಭವದೊಡನೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವವರು

ಶಾತವಾಹನರು ಅಥವಾ ಪೂರ್ವ ಗಂಗರು, ಕದಂಬರು, ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಎಂದು ಹೇಳುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಅವರು ಈ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಇಲ್ಲವೋ? ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡವನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ದಾಖಲೆ ಇರುವ ಮೊದಲ ರಾಜವಂಶ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು. ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಪರಿಚಯವಾಗುವುದು. ಇವರ ಕಾಲದ ಮೊದಲನೆ ಪುಲಿಕೇಶಿ ಮತ್ತು ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಿಕೇಶಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಥವಾ ಕನ್ನಡ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಿಂಹಳದಿಂದ ನರ್ಮದಾವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದು ಒರಿಸ್ಸಾದವರೆಗೂ ಹೋಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬಂದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶದ ಜನ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ, ರಾಜ ಕನ್ನಡಿಗನಾಗಿದ್ದ.

ನಮ್ಮ ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಪಾಟೀಲ್ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಅವರಂತಹವರು ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡಿಗರಿದ್ದರು, ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡಿಗರಿದ್ದರು, ನೇಪಾಳದಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡಿಗರಿದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಗಾರರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಸಮಸ್ಯೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಮಶೀಲವಾಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರನಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಮಿತಗೊಂಡಿತ್ತು. ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕಾರ್ವೇರಿಯಿಂದ ಗೋದಾವರಿಯವರೆಗಷ್ಟೇ ಬಂದಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಅಭಿಮಾನಾತುರದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮಿತಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಕಂಡ ಸೋಲು ಗೆಲುವುಗಳು, ಏಳುಬೀಳುಗಳು, ಸುಖ ದುಃಖಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಸೇರಿ, ಈ 'ಕಸವರವೆಂಬುದು ನೆರೆಸೈರಿಸಲಾರ್ಪೋಡೆ...' ಅಂದರೆ, ಅನ್ಯ ವಿಚಾರ, ಅನ್ಯ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿ, ಸಹಿಸುವ ವಿವೇಕ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಆ ವಿವೇಕವನ್ನು ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸುಬ್ಬಣ್ಣನವರು ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ' ಒಂದು ಅಾಕ್ಷಣಿಕ ಗ್ರಂಥವಾದರೂ 'ಅದನ್ನು ಲಾಕ್ಷಣಿಕ ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಓದುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಪೆದ್ದುತನ ಅಂತ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಲಾಕ್ಷಣಿಕ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮೀರಿದ ಅರ್ಥ ವಿಸ್ತಾರ ಆ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಇದೆ ಎಂದು ಅವರು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸುಬ್ಬಣ್ಣನವರ ಪ್ರಕಾರ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜತ್ವ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಒಂದು 'ತಿಕೂಟ' ಆಧಾರ ಇತ್ತಂತೆ. ಅದು ಕೌಟಿಲ್ಯನ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದದ್ದು. 'ಅಮಾತ್ಯ-ರಾಜ-ಮತ್ತು ಸೇನಾಪತಿ' ಈ ಮೂರು ಸೇರಿ ರಾಜ್ಯ ತತ್ವದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದ ಪ್ರಕಾರ ಕವಿ ಮತ್ತು ರಾಜ ಸೇರಿ ರಾಜ್ಯ ತತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕವಿ ಜನತೆಯ ವಾಣಿ ಕೂಡ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, ಜನಶಕ್ತಿ, ರಾಜಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕವಿಶಕ್ತಿ ಈ ಮೂರೂ ಸೇರಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಎನ್ನುವ ಹೊಳಹನ್ನು ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಹೊಸ ಒಳನೋಟ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಐತಿಹಾಸಿಕಗೊಳಿಸುತ್ತದೆಂದು ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಈ ಕೃತಿಯ ಇಬ್ಬರು-ಜಂಟಿ-ಲೇಖಕರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವರು. ಒಬ್ಬರು ಜೈನರಾದರೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವೈದಿಕ. ಶ್ರೀವಿಜಯ-ನೃಪತುಂಗರ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಮೂಲತಃ ಕನ್ನಡ ಜನತೆ, ಕನ್ನಡ ಜನ ಸಮುದಾಯ, ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಕಂಡುಕೊಂಡಂತಹ ಒಂದು ಬಹುತ್ವದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯುಳ್ಳ ಬದುಕಿನ ದರ್ಶನ.

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕ ಶೆಲ್ಟನ್ ಪೋಲಾಕ್ ಕೂಡಾ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗವನ್ನು ಇದೇ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕೃತಿ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದು ದ.ವಿಷ್ಯಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ನಿರ್ಣಾತಕ ಗ್ರಂಥವೆಂದೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲವು ಹೊಸ ಚಿಂತಕರು ಈ ಕೃತಿಯನ್ನೂ, ಅದನ್ನು ಕುರಿತ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ಶೆಲ್ಟನ್ ಪೋಲಾಕ್‌ರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೆಚ್.ಎಸ್.ಶಿವಪ್ರಕಾಶ್, ಕೆ.ವಿ.ನಾರಾಯಣ ಅಂತಹವರು ಇದು ಕನ್ನಡ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪರಂಪರೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಮತ್ತು ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆಯೆಂದು ಟೀಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಟೀಕೆಯನ್ನು ವಿಕ್ಷಿಪ್ತ ಪುಟ್ಟಕ್ಕೆ ಒಯ್ದಿರುವ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕೆಲವು ಚಿಂತಕ ವೇಷದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳು ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕುತ್ತು ತರುವಂತಹ ಭಾಷಾ ಗೊಂದಲಗಳಿಗೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವಷ್ಟು ಎಳೆದಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದೂ ನಿಜ. ಆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಆಮೇಲೆ ಬರೋಣ. ಆದರೆ ಕೆ.ವಿ.ಸುಬ್ಬಣ್ಣನವರಷ್ಟೇ ಸಮರ್ಥರಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಅದರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚರಿತ್ರೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಗಂಭೀರವಾದ ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಎತ್ತಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಗಮನ ಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೆ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಚರಿತ್ರೆ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದ ಟೀಕಾಕಾರರ ಮುಖ್ಯ ವಾದೆಂದರೆ, 'ಇದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪರಂಪರೆಯೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಒಡನಾಟವನ್ನೇ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ತಂದು, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಚರಿತ್ರೆ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜನವರ್ಗದ ಯಜಮಾನಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ, ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆಯುವಂತಹ ಮಿತಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಈ ಟೀಕೆ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾಗಿ ಚರ್ಚಿತವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಕಾಕತಾಳೀಯವೋ ಅಥವಾ ಚರಿತ್ರೆಯ ಆಕಸ್ಮಿಕವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಷ. ಶಟ್ಟರ್‌ರವರ 'ಶಂಗಂ ತಮಿಳಗಂ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ನಾಡು ನುಡಿ' ಪುಸ್ತಕ ಬಂದಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಥವಾ ಭಾಷಾ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹೊಸ ಹೊಳಹನ್ನು ನೀಡಿದಂತಹ ಕೃತಿ ಇದು.(ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಕಟಿಸುವ 'ಲೋಕ ಜ್ಞಾನ' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮನು ದೇವದೇವನ್ ಎಂಬುವವರು ಇದರ ಹಲವು ದೋಷಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಈ ಕೃತಿಯ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿರುವರಾದರೂ, ಅವರ ವಾದವನ್ನೂ ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕಿದೆ.) ಅದು, ಸಂಸ್ಕೃತ ಪರಂಪರೆಗೆ 'ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲದೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಹೊಂದಿದ್ದಂತಹ ಸಂಪರ್ಕ, ಒಡನಾಟ ಹೇಗಿತ್ತು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಶೆಟ್ಟರ್ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದಂತೆ ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿರುವಂತಹ ಆಕರಗಳು ಬಹುಶಃ ಇಂದು ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿವೆ. ಅದರೂ ಕೂಡ ಕನ್ನಡ ಕುಲ ಚರಿತ್ರೆ ಹೇಗೆ ಬೆಳೆದು ಬಂತು ಮತ್ತು ಈ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನಾವು ಕಾಪಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ

ಬಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಕೃತಿ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿಯಾದರೂ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಕೃತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತದ ದಕ್ಷಿಣ ತುದಿಯಲ್ಲಿದ್ದಂತಹ ದ್ರಾವಿಡ ಕುಲ, ಮೂಲ ತಮಿಳು ಭಾಷಾ ಮೂಲದಿಂದ ಮೊದಲು ಒಡೆದದ್ದು ಕನ್ನಡವಾಗಿ. ಕನ್ನಡದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತುಳು, ಕೊಡವ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಭಾಷೆಗಳು ಕೂಡ ಒಡೆದುಕೊಂಡವು. ತಮಿಳರು ಇತರ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಿಕರನ್ನು ವಡಗರು ಅಥವಾ ಹೊರ ಭಾಷಿಕರು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ತಮಿಳಿನಂತೆ ಕೇಳಿಸದ, ತಮಿಳರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ಭಾಷೆ ಈ ವಡಗರ ಭಾಷೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರ ಕೂಡ ಸೇರಿತ್ತಂತೆ. ತಮಿಳು ಭಾಷಾ ಸಮುದಾಯದ ನಾಡಾದ ತಮಿಳಗಂ ವೇಗಂಡನಿಂದ ಕುಮರಿಯವರೆಗೆ ಅಂದರೆ ತಿರುಪತಿಯಿಂದ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯವರೆಗೆ ಇದ್ದಂತಹ ಪ್ರದೇಶ. ಆಮೇಲೆ ಶಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಅದು ಸಿಂಹಳವನ್ನು ಸೇರಿ ಮಾಲ್ಡೀವ್ಸ್‌ವರೆಗೆ ಬಂದಿತ್ತು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಪ್ಪಿಕಾ ಕೂಡ ಸೇರಿತ್ತೆಂದು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ವಾದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಏನೇ ಇರಲಿ, ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮೌರ್ಯರು ದಕ್ಷಿಣದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ, ತಮಿಳಗಂನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದರಂತೆ. ಆಗ ವಡಗರು ಮೌರ್ಯರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ, ತಮಿಳಗಂನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಲು ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಸೂಚನೆ 'ಶಂಗಂ ತಮಿಳಗಂ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂದು ನಾವಿಂದು ಕರೆಯುವ ನಾಡನ್ನು ಕುಂತಲ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. 'ಪುನ್ನಾಟ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. 'ಉನ್ನತಿಕಾ' ಕರ್ಣಾಟ, ಕರುನಾಡು, ಎಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಬಹುಭಾಷಾ ಪ್ರದೇಶವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಭಾರತದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಏಕಭಾಷಾ ಪ್ರದೇಶವೆಂಬುದು ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಏಕ ಭಾಷೆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಬಂದದ್ದು ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತಗಳ ಏಕೀಕರಣ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಅದಿರಲಿ, ಈ ವಡಗರು ಅಂದರೆ ತಮಿಳೇತರ ದ್ರಾವಿಡರು ಒಂದು ಕಾಪು ಸೀಮೆಯಾಗಿ ಅಂದರೆ buffer zone ಆಗಿ ಉತ್ತರದ ಆರ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನಡುವಣ ಒಂದು ಗೋಡೆಯಾಗಿ; ಆದರೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದರು ಎನ್ನುವ ಸೂಚನೆಗಳು ನಮ್ಮ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಎಂದರೆ ಈ ಮೌರ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂದರೆ ಅತೋಕನ ಶಾಸನಗಳು ತಮಿಳಗಂನ ಉತ್ತರದ ಗಡಿಗೆ ನಿಂತು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ, ಇಸಿಲ ಇವುಗಳ ದಕ್ಷಿಣದ ಆಚೆಗೆ ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಶಾಸನಗಳು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ತಮಿಳಗಂ ಉತ್ತರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯವರನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಜೈನ ಧರ್ಮ ಪ್ರಸಾರದ ಭಾಗವಾಗಿ ನಂತರ ಪ್ರಾಕೃತ ಶಾಸನಗಳು ತಮಿಳಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆಯಾದರೆ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ಶಾಸನಗಳಾಗಿ ಅವು ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ದಕ್ಷಿಣ ಗಡಿಯಗಳೇ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮೂರ್ತ ದಾಖಲೆಗಳ ರೂಪ ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿತ್ತು. ಆಗ ಮೌರ್ಯರು ತಂದುಕೊಟ್ಟಂತಹ ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಲಿಪಿಯ ೩೬ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಆದರೆ, ತಮಿಳರು ಅಥವಾ ತಮಿಳಿನ ಆಡಳಿತಗಾರರು ಅಥವಾ ಅಧಿಪತಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಲಿಪಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಈ

ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಲಿಪಿಯ ಮೂಲಕ ಆರ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಾತೃಕೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ, ಆತಂಕದಿಂದ ಅವರು ಲಿಪಿಯನ್ನೇ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಬದುಕು ನಡೆಸಿದರು. ಹಾಗೆ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲದೆ ಶತ ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಬೆಳೆಸಿದರು, ಬಳಸಿದರು. ಆದರೆ ಲಿಪಿ ಬೇಕೇ ಬೇಕು ಎನ್ನಿಸಿದಾಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ, ತಮ್ಮ ಭಾಷಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ೨೬ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಯಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಅದನ್ನು ತಮಿಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ೩-೪ ಹಂತಗಳನ್ನು ಹಾದು ಬಂದರು: ದುಂಡು ಅಕ್ಷರ, ಗ್ರಂಥ ಲಿಪಿ ಆಮೇಲೆ ತಮಿಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಿ.

ಹೀಗೆ ತಮಿಳರು ಆಳದ ಆತ್ಮಶ್ರೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು, ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಇತರ ವಡಗರು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ತಮಿಳರು ನಿಜವಾಗಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳು; ಆ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೂ ಮರೆದಂಥವರು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಇತರ ವಡಗರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕನ್ನಡಿಗರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪ adjustmentನ ಜನ; ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯವರು. ಅದಕ್ಕೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪರಧರ್ಮ, ಪರವಿಚಾರಗಳ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಜಾಸ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ನಾವು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುತ್ತೇವೆ. ತಮಿಳರನ್ನು ಸಂಕುಚಿತರು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ, ತಮಿಳಿಗರ ಸಂಕುಚಿತತೆಯಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಷ್ಟು? ನಮ್ಮ ಉದಾರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಾವು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಷ್ಟು? ಎಂದು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದಾಗ ಉತ್ತರಗಳು ತುಂಬಾ ನಿರಾಶಾದಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಯಾಕೆ ಹೀಗಾಯಿತು? ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಒಂದೇ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಭಾಷೆಗಳು, ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಭಾಷೆಗಳು. ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಕಾವೇರಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇದ್ದ ಪುನ್ನಾಟ ದೇಶದವರು ಅಂದರೆ ಕನ್ನಡದವರು ತಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯ ತಮಿಳಗಂನ ಜನಪದರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತದ್ದುಂಟು. ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಉಂಟು. ಆಗಾಗ ಸಂಘರ್ಷ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಉಂಟು. ಪುನ್ನಾಟದ ಕೋಶರರು ಅಂದರೆ ತುಳುವರು ಮತ್ತು ಕೊಡವರ ಪೂರ್ವಜರು, ನಂತರ ಆದಿ ಕೊಂಕಣಿಗಳು ಅಂದರೆ ಕದಂಬರು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಪೂರ್ವ ಜನಾಂಗದವರು. ಇವರು ಪದೇ ಪದೇ ತಮಿಳಗಂ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಕದಂಬರನ್ನು ತಮಿಳಿಗರು ಕಡಲಳ್ಳರು ಮತ್ತು ಕಡಲು ದರೋಡೆಕೋರರು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೋಶರರೂ ಅಷ್ಟೇ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳು. ಅವರು ಸದಾ ಸೀಳು ನಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ತುಂಬಾ ಕ್ರೂರಿಗಳು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಪರಾಕ್ರಮ ಚರಿತ್ರೆ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕನ್ನಡ ಜನ ಉತ್ತರದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಬೇಗನೆ ಒಲಿದರು. ಬೆಳೆದರೋ ಇಲ್ಲವೋ ನಾವು ತಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಾದಂತಹ ಸರಳ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಮತ್ತೆ ಇವತ್ತಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದರೆ, ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಗಾರರು ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ಸಂಘರ್ಷದ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲೇ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾರಣ ಇಲ್ಲಿ-ಈ ಮಿಶ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಸಂದುಗೊಂದುಗಳಲ್ಲಿ- ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ..

ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರನ ನಂತರ 'ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಭಾವಿಸಿದ ಜನಪದಂ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆಯಲ್ಲ ಅದು ಆ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆ ಭಾಷಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚೈತನ್ಯದೊಂದಿಗೂ

ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಚರಿತ್ರೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಅದು ಒಡೆಯುತ್ತಾ, ಒಂದುಗೂಡುತ್ತಾ, ಭಿದ ಭಿದವಾಗುತ್ತಾ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಾಗುತ್ತಾ ಕಾಣೆಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಅದು ಮತ್ತೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ಕನ್ನಡನಾಡಾಗಿ ನಮಗೆ ಕಾಣುವುದು. ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಅದೂ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಕಾಲದಷ್ಟು ಗಾತ್ರ ಅಲ್ಲ. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದ ಕಾಲದಷ್ಟು ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ. ಆದರೆ ಟಿಪ್ಪು ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಗುಣವನ್ನೇ ಪಡೆದ ಹಾಗೆ ಬಹಳ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ರಾಜ, ವಿಸ್ತರಣೆಯ ರಾಜ. ಜೊತೆಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಎದುರಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುವ ಭಲ ಕೂಡ ಅವನಿಗಿತ್ತು. ಟಿಪ್ಪುವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಧುನಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿನ ಒಬ್ಬ ವೀರನೆಂದು ನಾವು ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ. ಆತ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದ ಭಾರತದ ಏಕೈಕ ರಾಜ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಬುದ್ಧಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆಯದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಂಡ ರಾಜ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಇವನನ್ನು ಮುಗಿಸಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೊನೆಯ ರಾಜ್ಯ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಕರ್ನಾಟಕ, ಅದು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಎಲ್ಲಾ ಕುತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಟಿಪ್ಪುವನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದು ಮುಸ್ಲಿಂ ರಾಜರ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ- ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ- ಎಂಬುದನ್ನೂ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಮೇಲೆ ಪರಿ ಪರಿಯಾದ ಆರೋಪಗಳನ್ನು ಹೊರಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಭಿದ ವಿಚ್ಛಿದ್ರವಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದು ಶತಮಾನದ ಕಾಲ ಹಾಗೆಯೇ ಇತ್ತು. ಕನ್ನಡದ ಮನಸ್ಸು ವಿಘಟನೆಗೊಂಡಿತ್ತು, ವಿಚಲಿತಗೊಂಡಿತ್ತು, ಆತಂಕಗೊಂಡಿತ್ತು. ಅದು ಮತ್ತೆ ಸಾವಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದದ್ದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಅದರ ಭಾಗವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಭಾಷಾ ಕುಲ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಚ್ಚಿತ್ತುಕೊಂಡಾಗ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳುವಳಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿ ಎಂಬುದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಮನವಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ಅಧಿಕಾರದ ಚೌಕಾಶಿ, ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಚಾಲನೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳುವಳಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿಯಾಗಿ, ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ್ದು, ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಂಬುದು ಜನಶಕ್ತಿಯ ಮಧ್ಯೆ ಹರಳುಗಟ್ಟಿ ಸ್ಫೋಟಿಸಿದ್ದು ಬಂಗಾಳನ್ನು ಒಡೆಯಲು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಬಂಗಾಳದ ವಿಭಜನೆಯ ವಿರುದ್ಧ, ಆ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಎದ್ದ ದಂಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಭಾಷಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿತು. ಗುಜರಾತ್, ಒರಿಸ್ಸಾ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಕರ್ನಾಟಕಗಳೆಲ್ಲಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಯಕರುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ಈ ಭಾಷಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗೂಡಿ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಂದೋಲನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ರೂಪ ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕು-ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡಿತು. ಈ-ಇಂದು ಭಾಷಾ ಉಪರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳೆಂದು ಅಸಡ್ಡೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸುವ ಭಾಷಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳೇ ಇಂದಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯೆಂಬ ವಿರಾಟ್ ಕಥನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದೆಂಬ-ಸಂಗತಿ ಇಂದು ವಿರೋಧಭಾಸವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಗಾಂಧಿ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ತಮ್ಮದೇ ವಿಶಿಷ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಬಹುಶಃ ಈ ದೇಶ ಎಲ್ಲ ಭಾಷಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳೂ ತಮ್ಮದೇ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೀವಂತವಿರುವ ಬೇರೊಂದು ಸ್ವರೂಪದ ಭಾರತೀಯ ಒಕ್ಕೂಟ ಆಗುತ್ತಿತ್ತೇನೋ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂಬ ಆಸೆ ಗಾಂಧಿ ಅಭಿಮಾನಿಯೂ ಆಗಿದ್ದೂ, ನನ್ನಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಈ ರೀತಿ ಭಾರತ ಇರಬಾರದಾಗಿತ್ತು.(ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಇದು ಗಾಂಧಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಏಕೇಂದ್ರೀಕೃತಗೊಂಡ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ-'ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ' ಸ್ವರೂಪದ-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯೂ ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಬೇರೆ ವಿಷಯ.) ಅದು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಸಂವಿಧಾನ ವಿರೋಧಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಆಗಿಬಿಡಬಹುದೇನೋ!

ಏನೇ ಇರಲಿ, ಭಾಷಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳುವಳಿಯೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಅಥವಾ ಭಾಷಾ ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿ ಅದರ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಅಂದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಎನ್ನುವುದು, ಭಾಷಾ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳ ಮೂಲಕವೇ ತನ್ನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡದ್ದು. ಮೊದಲು ಒಂದು ನಾಗರಿಕತೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದ ಭಾರತ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಇದ್ದದ್ದು ವಿವಿಧ ಭಾಷಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳ ಒಕ್ಕೂಟವಾಗಿ. ನಾವು ಇಂದು ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು ಸರಿ ಸುಮಾರಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಭಾರತವನ್ನು. ಹಾಗಾಗಿ ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿಯು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದದ್ದರಿಂದ ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಿ, ಇಂಥನವಾಗಿ ನಾವು ಕರ್ನಾಟಕ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಭಾರತದ ಚರಿತ್ರೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದೆವು. ಅದು ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರಿಬಹುದು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ನಾವು ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವುದು, ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಚಿನ್ನಬಸಪ್ಪನವರನ್ನು. ೧೮೫೬ರಲ್ಲೇ ಅವರು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳ ಆರಂಭದ ದೊಡ್ಡ ಚಳುವಳಿಯನ್ನೇ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಆಧುನಿಕರಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಮೊದಲ ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಗಾರರೆಂದರೆ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಚಿನ್ನಬಸಪ್ಪ ಅವರೇ. ರಾಘವೇಂದ್ರ ರಾವ್ ಒಪ್ಪೋದಾದರೆ ನಾನು ಆಂಡಯ್ಯನನ್ನೇ ಮೊದಲ ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಕಾರ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇನೆ! ನಂತರದಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡುವ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು, ಬಿಂಬಶ್ರೀ ಮುಂತಾವರು ಒಂದು ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ, ಅಂದಾನಪ್ಪ ದೊಡ್ಡಮೇಟಿ ಮುಂತಾದವರು ಇನ್ನೊಂದು ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೆ ಏಕೀಕರಣವಾಗಬೇಕು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಜ್ವಲ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ, ಉಜ್ವಲ ಭಾಷೆಯಾಗಿ, ಉಜ್ವಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿ ಇತ್ತು ಎಂದು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಗತ ವೈಭವದ ಕಾಲವನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಪರಿಪಾಠ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಆ ಗತವೈಭವಗಳ ಕಾಲ ಇಂದು ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಕಾರರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಗತ ವೈಭವದ ಕಾಲ ಹೊರಟು ಹೋಯಿತಲ್ಲ, ತಮಿಳರು, ಮುಸ್ಲಿಮರು, ತೆಲುಗರು, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಕನ್ನಡದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಅಶಿಕ್ಷಿತ ಮನಸ್ಸು ಅಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಹೋಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ, ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವ, ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಎಂದರೆ ಜಗಳಗಂಟರು, ಸಂಕುಚಿತ ಬುದ್ಧಿಯವರು, ಉದಾ: ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ವಿವಾದವನ್ನು ಮಾತುಕೆ ಮೂಲಕ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಗಲಾಟೆ ಜನ ಎನ್ನುವಂತಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ! ಚಳುವಳಿಕಾರರಿಗೆ ಇಂದು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕುತ್ತು ಬಂದಿರುವುದು ಯಾರಿಂದ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿಂದ ಎಂಬುದೇ ತಿಳಿಯದೇ ಹೋಗಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಈ ಚಳುವಳಿಕಾರರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಕನ್ನಡದ ಮಕ್ಕಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಕನ್ನಡವನ್ನು, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೀಗಲಯುವ ಕೆಲಸ ಎನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ವಿಸ್ತೃತಿಗೆ ಶಾವು ಈಡಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವ ಶಕ್ತಿಗಳಾವುವು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವೇಚನೆ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಧಾನವೂ ಅವರಿಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಅವರು ಕನ್ನಡದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹುಡುಕುತ್ತಾ, ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಆ ಕೆಲಸದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡದ ಏಳಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅಶಾಂತರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಕಣ್ಣಿಂದೆಯೇ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಕನ್ನಡಿಗರು ಸೊಲ್ಲೆತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ೩೦೦೦ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸುದ್ದಿಯಾದಾಗ ಜನ ಬೀದಿಗೆ ಬಂದರು. ಇದು ಅನ್ಯಾಯ, ಅಕ್ರಮ ಎಂದು ಕೂಗಿದರು. ಇದರಿಂದ ಇವರೇನೂ ಒಂದು ಪ್ರೈಸೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಲ್ಲ. ಇವರಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರೆ, ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಯ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಆಗಲೀ, ನಾರಾಯಣ ಗೌಡ ಆಗಲೀ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು, ಮಗದೊಬ್ಬರಾಗಲೀ ಸರ್ಕಾರ ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರೇರಿತ ಕನ್ನಡದ ಮೇಲಿನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸವಾರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಪೀಠಿಕೆಯಾಗಿ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದಲೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟಾಗ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಬೀದಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಐದನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಿದಾಗ, ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಗಳು ದೊಡ್ಡ ಲಾಬಿ ಅಥವಾ ದೊಡ್ಡ ಆಂದೋಲನ ನಡೆಸಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಒಬ್ಬ ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಗಾರನೂ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಕನ್ನಡ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇಂದು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು.

ಇದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲವು ಲೇಖಕರ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳ ಕುಮ್ಮಕ್ಕು ಇದೆ. ಇವರು ಶೆಟ್ಟರ್‌ರವರು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚರಿತ್ರೆಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಒಂದು ಹೊಸಸೋಟವನ್ನು ತುಂಬಾ ಅಶ್ಲೀಲವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂಬುದು ತನ್ನ ಸೋದರ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗಿಂತ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆರೆತು ತನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂಬ ಶೆಟ್ಟರ್ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು, ಕನ್ನಡವೆಂಬುದು ಒಂದು ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರ, ಮೇಲ್ವರ್ತಿಯವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ, ಯಜಮಾನಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಭಾಷೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಇದು ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ, ಶೂದ್ರರಿಗೆ, ದಲಿತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಲ್ಲದ ಭಾಷೆ ಎಂದೆಲ್ಲ ಅರ್ಥೈಸಿದರು. ಯಾರು ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಇರುವವರೆಗೆ ಶೂದ್ರರಿಗೆ, ದಲಿತ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೋ, ಅದೇ ಜನ ಇಂದು ಕನ್ನಡ ಕಲಿತರೆ ಇವರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಕಡೆ "ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಎಂಬುದು ಸಿಂಹೀಣಿಯ ಹಾಲಿನಂತೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆಂತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಇವರು ಸಿಂಹೀಣಿಯ ಹಾಲು ಕುಡಿಯಿರಿ ಶಕ್ತಿವಂತರಾಗಿ ಎಂದು ದಲಿತರಿಗೆ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಶ್ರೇಣೀಕರಣದ ಅವಮಾನಗಳಿಗೆ, ನೆನಪುಗಳಿವೆಯಂತೆ. ಇಂತಹವರೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಪಂಡಿತರು, ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕರು! ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ

ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಶ್ರೇಣೀಕರಣದ ನೆನಪುಗಳಿವೆ ನಿಜ. ಅದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಇದರ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆದ ಹೋರಾಟಗಳ ನೆನಪುಗಳೂ ಕೂಡ ಇವೆ. ಕನ್ನಡದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಯೂ ಅದೇ ಆಗಿದೆ.

ಕಲ್ಚರ್‌ನವರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡ ಚರಿತ್ರೆ' ಎಂಬುದು ಕಾದಾಟ ಮತ್ತು ಹೋರಾಟಗಳ ನೆನಪುಗಳು ಚರಿತ್ರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡ ಚರಿತ್ರೆ ಅನೇಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳನ್ನು, ನೆನಪುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಅದು ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಗೆ ಸಹಜ ಕೂಡ. ಆದರೆ ಇಂದು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬದಿಗೆ ತಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಧೈರ್ಯ ಕೆಲವರಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಇದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದುರಂತ. ಇದರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕೇಳುವುದಾದರೆ ಇದು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಈ ರೀತಿಯ ಕುತ್ತು ಬಂದಿದೆ ಎಂದರೆ ನಾವು ಬದುಕಿನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ, ಬದುಕಿನ ಸಾರ್ಥಕತೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ವಿಸ್ತೃತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಕೊಳ್ಳು, ಕೊಳ್ಳು, ಕೊಳ್ಳು.... ಗಾಂಧಿಯವರು ಆಧುನಿಕ ನಾಗರೀಕತೆಯನ್ನು ಒಂದು ರೋಗ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಶರೀರ ಸುಖದ ನಾಗರೀಕತೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದಿನ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೆ. ಇಂದು ಎಷ್ಟು ಹಡಬೆ ಹಣ ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆ ಎಂದರೆ, ಅವರೇ ಇಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆದರ್ಶವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಏನಾದರೂ ಮಾಡು, ಎಂತಾದರೂ ಮಾಡು ಹಣ ಮಾಡು, ಅದನ್ನು ತಡೆಯುವರ್ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚು ಎಂದರೆ, ಅದೂ ಅದೃಷ್ಟ ಕೆಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲ ಸುಖಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನ ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟೇ. ಅದಕ್ಕೂ ಅವರು ತಯಾರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜೈಲಿಗೆ ಹೋದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಗೊತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವರೇನೂ ಅಷ್ಟು ಚಿಂತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಕಾನೂನುಗಳೂ ಸಹ ಇವೆ. ಇಂತಹ ದುಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ, ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಇದೆ.

ಇಂದು ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ನಿಜವಾದ ಅಗ್ನಿಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ಇಂದು ನಾವು ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಭಾರತದ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಒಕ್ಕೂಟವಾಗಿ ಉಳಿಸಿ, ಏಕಾತ್ಮಕ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬದಿಗೆ ತಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಒಕ್ಕೂಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿ ಈ ಭಾರತ ಈಗ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಭಾರತ ನಿಜವಾದ ಒಕ್ಕೂಟವಾದಾಗ ಮಾತ್ರ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೆಳೆದಾಗ ಮಾತ್ರ, - ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡದೊಂದೇ ಅಲ್ಲ, ಕನ್ನಡ ಕುಟುಂಬ ಎಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಭಾಷಾ ಸಹವಾಸಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆಯುವಂತಹ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ - ಅದೊಂದು ಸುಭದ್ರ, ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ನೆಮ್ಮದಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಘಟಕವಾಗಿ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾವಿಂದು ಜಾಗತೀಕರಣವೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಂದರದ ಬಳಿ ನಿಂತಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ದಾಟಲು ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯಬಲ್ಲ ವಿವೇಕ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆ ವಿವೇಕ ಮಿತಿಗಳಿಲ್ಲ ಬದುಕು ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಮಾಡುವ ಶಾಂತಿಯುತ ಸಹಬಾಳ್ವೆಯನ್ನು ನಂಬಿರುವಂತಹದ್ದು. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಶೈಲಿ, ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸದ ಹೊರತು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ, ನಮಸ್ಕಾರ. *

ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕೌಶಲ್ಯ ಕನ್ನಡ

-ಕೆ.ಪಿ.ನಟರಾಜ

ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ತರಗತಿಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ 'ಕನ್ನಡ' ಭಾಷಾಪಠ್ಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕನಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನನ್ನ ಅನುಭವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸುವ ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿದೆ:

ಭಾಷೆಯೊಂದರ ಮೂಲ ಘಟಕಗಳು ಅದರ ಶಬ್ದಗಳು ಅಥವಾ ಪದಗಳು. ಪದವಿಪೂರ್ವ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ 'ಪದ' ಮತ್ತು ಪದಗಳ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಸಂಯೋಜನೆಯಾದ 'ವಾಕ್ಯ'ಗಳ 'ರಚನೆ' ಮತ್ತು ವಿವಿಧ 'ಪ್ರಯೋಗ'ದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. 'ಪದ' ಮತ್ತು 'ವಾಕ್ಯ'ಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥ ಅಥವಾ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅಂದಾಜನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನೇ ಬುಡಮೇಲುಗೊಳಿಸಿ ನಗಣ್ಯಗೊಳಿಸುವ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಕನ್ನಡ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಲಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಭಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಎರಡು ವೈಪರೀತ್ಯಗಳ ಚಿತ್ರಣ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ಚಿತ್ರ-೧: ಪಿ.ಯು.ಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ತಿಂಗಳ ಕಿರು ಪರೀಕ್ಷೆಯೊಂದರ ಕನ್ನಡ ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದ ದೋಷಪೂರ್ಣ ಪದ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದೇನೆ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ/ನಿಯರ ಪ್ರಯೋಗ: ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ -> ಬೊಡ್ಡಶಾಸ್ತ್ರ, ಗೌರಿ ಗಣೇಶ -> ಗೋರಿ ಗಣೇಶ, ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ-> ಪುನ್ನ ಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಬಿಲ್ಲಿದ್ಯೆ-> ಬೀಲವಿದ್ಯೆ, ಹಬ್ಬ-> ಅಬ್ಬ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇದು 'ದಡ್ಡ' ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ/ನಿಯರು ಬರೆದ ದೋಷಪೂರ್ಣ ಪದಗಳ ಪಟ್ಟಿ, ಅವರ 'ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದ' ಶಬ್ದಗಳನ್ನು 'ಅವರು ಕೇಳಿಕೊಂಡಂತೆ' ಹಾಗೆ ಹಾಗೇ ಇಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಕ್ಕಿನ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವೇ ಕಾಣದವರು. ಇವರ ಕ್ಯಾಸುಗಳು 'ಓ' ಎಂದು ಮೊರೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಚಿತ್ರ-೨: ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಅಂಕ ತೆಗೆಯುವ ವಿಭಾಗದಿಂದ ಬಂದ ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕ ತೆಗೆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯ ಉತ್ತರದ ಮಾದರಿಯೊಂದು ಇಲ್ಲಿದೆ. ಈಕೆ ಓದುತ್ತಿರುವ ದ್ವಿತೀಯ ಪಿ.ಯು.ಸಿ. ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ವಚನವೊಂದು ಹೀಗಿದೆ: ಆ ಸಂಯಮದ ಅರಸಿಂಗಲ್ಲದೆ/ಶಿವಭಕ್ತರಿಗುಂಟೆ ಅಯ್ಯಾ?/ರೋಷವೆಂಬುದು ಯಮದೂತರಿಗಲ್ಲದೆ/ಅಜಾತರಿಗುಂಟೆ ಅಯ್ಯಾ?

ಈ ವಚನದ ಭಾವಾರ್ಥ ಬರೆಯುತ್ತ ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ಆಸೆಯು ಅರಸರಿಗೆ ಇರಲೇಬೇಕಾದ ಅರ್ಹತೆ, ಹಾಗೆ ಯಮದೂತರಿಗೆ ರೋಷವು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದದ್ದು ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಳು. ಇದನ್ನು ಓದಿ ಗಾಬರಿಬಿದ್ದ ನಾನು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಅದು ಗೈಡ್ ನೋಡಿ ಬರೆದಿದ್ದು ಎಂದಳು. ಹೆಚ್ಚು ಅಂಕ ತೆಗೆಯುವ ಈ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಬಲ್ಲಳಾದರೂ ಆ ಕಷ್ಟ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧಳಿಲ್ಲ. ಈ ವಚನವನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಮಾಡುವಾಗ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ಚರ್ಚೆಗೆ ಮುಂದಾಗಲಾಗಲೀ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯವೇ ಬೇಡವೆನ್ನುವ ಇಂತಹ ಧೋರಣೆಗೆ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡ 'ವಾಕ್ಯ ಯೋಜನೆ'ಯ ಒಂದು ಆಲೋಚನಾಶೀಲ ಪ್ರಯತ್ನ 'ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿ'ಗಳಲ್ಲು ಹೀಗೆ ವಿಫಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. PCMB ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಕೂತು ಪಾಠ ಕೇಳುವ ಈ ಈ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ಕೆಲ ಸಹಪಾಠಿಗಳು ಕನ್ನಡ ತರಗತಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಡೆಸ್ಕುಗಳಿಗೆ ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದದ್ದು, ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ದಂಗಾದ ನಾನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಬೈದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಮಾರನೆಯ ದಿನದಿಂದ ಇದ್ದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದ ಕುರಿತ ಈ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದ ಕಲ್ಲನ್ನು ಮಾತ್ರ ಯಾವ ವಜ್ರಾಯುಧವೂ ಪುಡಿಗಟ್ಟಲಾರದು. ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ?

ಮೇಲಿನ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕನ್ನಡದ 'ಹುಡುಗರ' 'ಶಬ್ದ', 'ವಾಕ್ಯ', 'ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ'ಗಳೇ ದೋಷಪೂರ್ಣಗೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಕಲಿಕೆಯೇ (ಈ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡವೇ) ಕುಸಿದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಹಿಂದಿರುವ ಕಾರಣಗಳೇನೆಂದು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ಮೊದಲಿಗೆ ಈ 'ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳು' ಯಾರು? ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು-ಅಲ್ಲ-ಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ಹೀಗೆ ರೇಖಿಸಬಹುದು: ೧) ಇವರಲ್ಲಿ ಶೇ. ೯೫ ರಷ್ಟು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಓದಿ ಬಂದವರು. ೨) ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದ ಬಹುದೂರ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವವರು. ೩) ತಾವು ಓದುತ್ತಿರುವ ಐಚ್ಛಿಕಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ನೀಡುವವರು ೪) ಪಕ್ಕದ ಜಾಣ ಹುಡುಗ, ಹುಡುಗಿಯರು ಕಲಿಯುವ ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ತಿಳಿದವರು. ೫) ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ವೈದ್ಯಕೀಯದಂತಹ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕೋರ್ಸುಗಳತ್ತ ಕಣ್ಣೆಬ್ಬಿ ಪಕ್ಕಾ ವ್ಯಾಪಾರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವರು. ೬) ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಹತಾ ರ್ಯಾಂಕ್ ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯಗಳ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಕಾಲಕಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳಂತೆ ಭಾಷೆಗೆ ಕವಡೆ ಕಿಮ್ಮತ್ತು ಕೊಡದವರು.

ಇಂತಹ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಥವಾ 'ಜಾಗೃತ ಗ್ರಾಹಕ'ರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಹೇಗೆ ಕನ್ನಡ ಹೇಳಿಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯ?

ಮೊನ್ನೆ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ತಾಯಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಿದೆ: "ನೋಡಿ, ನನ್ನ ಮಗ PCMB ಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗೆ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ತೆಗೆತಾನೆ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಡಲ್ಲು" ಅವರಿಗದು ಆತಂಕದ ವಿಷಯವಾಗಿರಲೇ ಇಲ್ಲ, ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹೆಮ್ಮೆಯೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿತ್ತು. ಕನ್ನಡವನ್ನು ದುಃಸ್ಥಿತಿಗಿಳಿಸುವ ಈ 'ಹೆಮ್ಮೆ' ಈಗ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ಹಬ್ಬುತ್ತಿದೆ.

ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮಾನಹಾನಿಗೀಡಾಗುತ್ತಿರುವ 'ಕನ್ನಡ ಕಲಿಕೆ'ಯನ್ನು ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಸರ್ವಮಾನ್ಯ ಕಲಿಕೆಯನ್ನಾಗಿಲು ಇರುವ ಮಾರ್ಗ ಒಂದೇ. ಅದಂದರೆ; ಕನ್ನಡವನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಮೌಲ್ಯಯುತ ಸರಕನ್ನಾಗಿಸುವುದು ಅದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಗರಿಷ್ಠ ಲಾಭದ್ದು, ಅದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಭಾಷಿಕ ಕುಲಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಒಳಿತನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂತಹದ್ದು ಇನ್ನೊಂದು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕುಟುಕು ಜೀವದಾನ ಮಾಡುವ ಕನಿಷ್ಠ ಲಾಭದ್ದು. ಆದರೂ ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡನೆಯದು ಅತ್ಯಂತ ತುರ್ತಾಗಿ ಆಗಲೇಬೇಕಾದದ್ದು ಆ ಎರಡು ಪರಿಹಾರ ಮಾರ್ಗಗಳೆಂದರೆ;

೧) ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾನಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರದವರೆಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುವುದು. ಅಂದರೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮವೊಂದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ. ಆದರೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪುವರೆಗೆ ಈ ಒಂದು ಶತಮಾನದ ಹೋರಾಟ ವಿಫಲಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಕನಸಂತೂ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣುಗೂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಗರಿಷ್ಠ ಲಾಭದ ಆಯ್ಕೆ.

೨) CET, JEE ಒಳಗೊಂಡು ಎಲ್ಲ ಪದವಿ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಕೋರ್ಸುಗಳ ಪ್ರವೇಶಾತಿಗೆ ಮತ್ತು ರ್ಯಾಂಕ್ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆದ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು. ಅಂದರೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು Market linked ಆಗಿ ಬದಲಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಸದ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡ ಕಲಿಕೆ'ಗೆ ಜೀವ ತುಂಬುವ ಏಕೈಕ ಆಪತ್ಕಾಲೀನ ಪರಿಹಾರ ಮಾರ್ಗ ಇದು. *

ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇತ್ಯಾದಿ

ಲಿಸ್ಕಾ ಒಲ್ಲದ ನೀನಾಸಂ ಚರ್ಚೆಗಳು...

ಹೆಗ್ಗೋಡಿನ 'ನೀನಾಸಂ' ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶಿಬಿರ'ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವುದೇ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಅನುಭವ. ಕಾಡಿನ ಮಧ್ಯವಿರುವ ಆ ಸಣ್ಣ ಊರಿನ ಒಂದು ಗ್ರಾಮೀಣ ವಾಸ್ತು-ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಬಂದ ವಿವಿಧ ವೇಷ ಭೂಷಣಗಳ ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿ ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡುಗಳ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಗುಂಪುಗಳ ಸದ್ದು-ಸಂಭ್ರಮ, ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ಚರ್ಚೆಗಳ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸೋಗಡು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸಂಗೀತ, ನಾಟಕ-ಸಿನಿಮಾ-ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳ ಬೆಡಗು, ಎಲ್ಲ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಲ್ಲಿ ಏಳು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ದಟ್ಟ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಾತಾವರಣ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಪರವಶಗೊಳಿಸುವಂತಹದು. ಬಹುಶಃ ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೇನು, ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಇರುವ ಇಂತಹ ಏಕೈಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಆರೇಳು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸುಮಾರಾಗಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ನಾನು ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಕಳೆದು ಬರುವ ರೂಢಿಯಿದೆ.

ನೀನಾಸಂ ಬಗ್ಗೆ ಕನ್ನಡ ಬೌದ್ಧಿಕ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತಕರಾರುಗಳಿವೆ. ಆದರೆ, ಅದು ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಬೌದ್ಧಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲೊಂದು ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರ ನಿರ್ವಾದದ ಸಂಗತಿ. ಅದರ ಕೇಂದ್ರ ನಾಟಕ ಶಾಲೆಯಾದರೂ, ವರ್ಷದುದ್ದಕ್ಕೂ ಅದರ ಸುತ್ತ ನಡೆಯುವ ಚರ್ಚೆ, ಶಿಬಿರ, ನಾಟಕ, ಸಿನಿಮಾ ಪ್ರದರ್ಶನ, ('ಮಾತುಕತೆ')ಪತ್ರಿಕೆ ಮತ್ತು ('ಅಕ್ಷರ')ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ ಮುಂತಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕನ್ನಡದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಬೌದ್ಧಿಕತೆಯನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಅದು ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಕ ಅಭಿಮಾನಿ ಬಳಗದ ಜೊತೆಗೆ ಹಲವು ನೆಲೆಗಳ ಅಸಮಧಾನ, ಬಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ವಿರೋಧಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದು ಕಟ್ಟಲೆಸುತ್ತಿರುವ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೆ.ವಿ.ಸುಬ್ಬಣ್ಣನವರ ನಂತರ ಅವರ ಮಗ ಕೆ.ವಿ. ಅಕ್ಷರ ಅವರ ಸುಪರ್ದಿಯಲ್ಲಿ-ಬೌದ್ಧಿಕತೆ ಕನ್ನಡದ ಇಂದಿನ ಜನಪ್ರಿಯ ಬೌದ್ಧಿಕ ತರಂಗಾಂತರಗಳಿಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳದ್ದಾಗಿರುವುದೂ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ವಾರ್ಷಿಕ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶಿಬಿರ'ದ ಮೂಲಕ ಅದು ಆಯೋಜಿಸುವ ವಾಗ್ವಾದಗಳ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳೆರಡರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಹಲವು ತಕರಾರುಗಳಿವೆ. ಹೋದ ವರ್ಷ ನಾನೇ ಅಕ್ಷರ ಅವರ ಆಹ್ವಾನದ ಮೇರೆಗೆ ಅದರ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಮಂಡಳಿಯ ಸಭೆಗೆ ಹೋಗಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೆ. ನೀನಾಸಂ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕುವ ಚರ್ಚೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲೇ ತೇಲಾಡುವಂತಿರುತ್ತಿದ್ದು, ಅದು ಸ್ವಲ್ಪ ಭೂಮಿಗೂ ಇಳಿದು ಬರಬೇಕು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಮುಖ್ಯ ತಕರಾರಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಬಾರಿಯ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ(ಅಕ್ಟೋ.೧೩-೧೯) ಒಂದು ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾನು ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಸುಮಾರು ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ಅಕ್ಷರ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಆಡಿದೆ. ಕಾರಣ, ಈ ಬಾರಿಯ ಶಿಬಿರದ 'ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹಬಾಳ್ವೆ' ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ ಚರ್ಚೆಗಳು ಕೂಡ ಆಕಾಶಮಯವೇ ಆಗಿದ್ದವು. ಉಳಿದ ದಿನಗಳ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಗಳನ್ನು(ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಗೇ ವಿವಿಧ ದಿನಗಳಂದು ಹೋಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರ ಮಾತುಗಳನ್ನು) ಆಧರಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಶಿಬಿರದ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಮಾಡಿದ ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಅನಂತದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಗೋಪಾಲ್ ಗುರು ಹಾಗೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ತೋಳ್ವಾಡಿಯವರು ವಿಷಯದ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿದ್ದರ ಹೊರತಾಗಿ ಮತ್ತಾರೂ ವಿಷಯದ ಒಡಲಿಗೆ ಇಳಿಯುವುದಿರಲಿ. ಅದರ ನಾಡಿಯನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಿ ನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಯಾವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳ ತಂಟೆಗೂ ಹೋಗದೆ, ಅದನ್ನು 'ಪರಂಪರೆ' ಎಂಬ ಅರ್ಥದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಷ್ಟೇ ಮಡಿ ಮಡಿಯಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಚರ್ಚೆಯು ಭಾಷೆ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ

ಸೂಲ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಷ್ಟೇ ಗಿರಕಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ನಿರಾಶೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿತೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಜೀವವಾಗಿ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡ ಧರ್ಮ-ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ನೆಲೆಗೆ ಚರ್ಚೆ ತಲುಪಲೇ ಇಲ್ಲ. 'ರಿಸ್ಕ' ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಭಯವೇ?

ಅಕ್ಷರ ಅವರೇನೋ ನನ್ನ ಬಳಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ತಮ್ಮದು ಯಾವುದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಾಠ ಹೇಳುವ ಅಥವಾ ಸರಿ-ತಪ್ಪುಗಳ ತೀರ್ಪು ನೀಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿರದೆ(ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ 'ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹಬಾಳ್ವೆ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೇ ಒಂದು ಪಾಠ ಅಥವಾ ತೀರ್ಪಿನಂತಿದೆಯಲ್ಲವೇ?), ಮೂಲತಃ ಗಂಭೀರ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನದ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ ಎಂದರಾದರೂ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು, ಮೂರ್ತಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕತೆ ಅಥವಾ ಅಮೂರ್ತತೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ-'ವಿಕಸನ'ವೆಂಬ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನೇ ಸೂಲಗೊಳಿಸಿ ಅದರ ಮೂಲೋದ್ದೇಶವನ್ನೇ ಭಂಗಗೊಳಿಸುವುದಲ್ಲವೇ ಎಂಬದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಯೋಚಿಸಿಲ್ಲವೇಕೆ ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ದೇಹಕ್ಕಾಗಲೀ, ಆತ್ಮಕ್ಕಾಗಲೀ ತಾಗದೆ ಬರೀ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗುವಂತಹ ಚರ್ಚೆಗಳು ಯಾವ ಪುರುಷಾರ್ಥಕ್ಕೆ? ಅವು ನೀನಾಸಂ ಗಡಿ ದಾುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಮಾಯವಾಗುವವು. ವೈಯುಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಯ 'ರಿಸ್ಕ' ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಯಾವ ಸಮೂಹ ಕ್ರಿಯೆಯೂ(ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಂತೆಯೇ) ಸಾರ್ಥಕ(ಸ+ಅರ್ಥ)ವೆನಿಸಲಾರವೇನೋ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅನುಮಾನ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಎನ್. ಆರ್. ನಾರಾಯಣ ಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಮೋಹನದಾಸ ಪೈ ಅವರಂತಹ ಹಣದ ಮೂಟೆಗಳು ಬೌದ್ಧಿಕ ಮೂಟೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಈ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಈ ಅನುಮಾನವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆಯಷ್ಟೆ.

ಅದಿರಲಿ, ಈ ಬಾರಿ ನೀನಾಸಂ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೂ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರೊಂದಿಗೆ ದೂರವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾಗ, ಅವರ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿನ ಆತಂಕಮಯವಾದ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದೇ ಹೆಗ್ಗೋಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಕಂಡು ನನ್ನ ಅತಂಕ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಅವರು ಎಂದಿನಂತೆ ಗೆಲುವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ಅವರ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಭಾಷಣ ತುಂಬ ಉಜ್ವಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿತ್ತೆಂಬ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರೊಬ್ಬರ ಮಾತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯೆಂಬಂತೆ ಅವರು ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಅದೇ ಪ್ರೀತಿ-ವಿಶ್ವಾಸ-ಉತ್ಸಾಹಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಒಂದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಈ ಬಾರಿ ನನ್ನ ಎದುರಿಗಿದ್ದ ಅವರು ಎಷ್ಟು ಹಿರಿಯರಾಗಿ ಕಂಡರೆಂದರೆ, ನಾನು ಯೋಚಿಸುವ ಮುನ್ನವೇ ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪತ್ನಿ ಅವರ ಕಾಲಿಗೆರಗಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದಿದ್ದೆವು! ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಹಲವು ಸಡಿಲ ತುದಿಗಳೇನೇ ಇರಲಿ, ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರು ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಕನ್ನಡದ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಶಕ್ತಿಯೇ ಹೌದು.

-ಡಿ.ಎಸ್.ನಾಗಭೂಷಣ

ಮನ್ವತಾಪರೀಕ್ಷೆ

ಪು: ನಾಡು ನುಡಿ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣದ ಕಥನ ಸಂ. ಡಾ. ಬಿ.ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ ಪ್ರ : ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ೨೦೦೬ ಪು: ೧೫೨ ಬೆಲೆ: ರೂ. ೭೫/-

ನುಡಿ-ನಡೆ-ನಾಡುಗಳ ಸಂಕಥನ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಗುವುದು ಖಚಿತವಾದ ಮೇಲೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಾಡನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಬಗೆ ಯಾವುದು ಎಂಬ ಕನಸು ಕಾಣುವುದು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವುದು, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದು ಮೊದಲಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಒಂದು ತುಂಬು ಕಾಲವಾಗಿ ೧೯೪೭ಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದಿನ

೫೦ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ದಾಖಲೆಗಳು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲೇ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಚರ್ಚೆಗಳು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ 'ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ' ಪತ್ರಿಕೆಯ(೧೯೧೭ ರಿಂದ ೧೯೪೮ರ ತನಕದ) ಆಯ್ದು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿಯವರು ಈ 'ನಾಡು ನುಡಿ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣದ ಕಥನ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕಾಮತರ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಮತ್ತು ಇತರರ ಆಯ್ದು ಲೇಖನಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ಸ್ತ್ರೀ, ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಇತರ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳೂ ಇದರಲ್ಲಿವೆ.

ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯ ರಚನೆಯ ಸಂಬಂಧ ೧೯೨೫ರಿಂದಲೂ ನಡೆದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಲೇಖನಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಇವೆ. ಈ ಸುಮಾರಿಗೆ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಆಂಧ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ್ದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಕೆಲಸಗಳ ಕುರಿತು ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಲೇಖನಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗತವೈಭವ ಕಾಣೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಆತಂಕವೂ ಈ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಆತಂಕ ಕ್ರಮೇಣ ಕಡಿಮೆಯಾದದ್ದನ್ನೂ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಹೋರಾಟದ ಕುರಿತಾದ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನೂ ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳ ಸಂಪಾದಕೀಯಗಳು ದಾಖಲಿಸುವುದೂ ಕೂಡ ಗಮನಾರ್ಹ.

ಈ ಆಶಾಭಾವ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮದ ಕುರಿತಾದ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಇನ್ನೂ ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂಶ. ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ಅಂದು ಲೇಖಕರು ಎತ್ತಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೇ ಆಗಿ ಉಳಿದಿವೆ. ಅಂದಿನಿಂದಲೂ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಕನ್ನಡಪರ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಸಿದ್ದರೂ ಆಳುವವರು ವಿರುದ್ಧ ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದು ಕನ್ನಡದ ದುರಂತ. ಇಲ್ಲಿನ ಲೇಖನಗಳು ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆಗಳಾಗಿ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ೧೯೧೭ರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಾರಾಮ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಓಡ್ಲುಮನೆ ಎಂಬುವವರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ದೇಶೀಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಆಗಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್

ಮಾಧ್ಯಮದ ತೊಂದರೆಯೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಶೇಕ್ಸ್ಪಿಯರನ ಹ್ಯಾಮ್ಲೆಟ್ ಆಗಾಗ 'ಬದುಕಬೇಕೋ, ಸಾಯಬೇಕೋ' ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದಂತೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೂ "ಜೀವಿಸಬೇಕೋ, ಗತಿಸಬೇಕೋ" ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾಡುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ! ದೇಶೀಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಜಪಾನ್‌ನ ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದಿಗೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರಕಲು ದೇಶೀಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಎಷ್ಟು ಅವಶ್ಯಕ ಎಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: "ದೇಶೀಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡುವ ಕೆಲಸವು ಸರಕಾರದ್ದು. ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಎಂದರೆ ಜನರು ಆಗ್ರಹಪೂರ್ವಕ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಹಟ ಹಿಡಿಯಬಹುದು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸವು ಜನರಿಂದಾಗದು." (ಪು.೮೭) ಈಗಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಜನರೂ ಸರ್ಕಾರದ ಜೊತೆ ಶಾಮೀಲಾಗಲೇಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಖಾಸಗಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ನಿರ್ಮಿಸಿವೆ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಮತ್ತು ನುಡಿ ಚಿಂತನೆಗಳ ಪರಂಪರೆಯ ಮುಂದುವರಿದ ರೂಪವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿನ ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗದಿಂದ, ಆಂಡಯನ ಆತಂಕದವರೆಗೆ ಆಧುನಿಕಪೂರ್ವ ಕನ್ನಡ ಪರಂಪರೆ ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿದೆ. ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ವಚನ ಪರಂಪರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡದೆ, ಜನರ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಳಸಿ ಕನ್ನಡದ ದಾರಿಯನ್ನು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿ ಕನ್ನಡದ ಆಯಸ್ಸನ್ನು ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ನಿರಂತರತೆ ಅನಿವಾರ್ಯ.

ಮೇಲಿನ ಲೇಖನಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕುರಿತಾದ ಲೇಖನಗಳು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಶಿಕ್ಷಣದ ಪರವಾದ ಮಾತುಗಳು ಕಾಣುತ್ತವಾದರೂ ಅದರ ಆಳದಲ್ಲಿರುವುದು ಒಂದು ಹೇಳಲಾರದ ಆತಂಕವೇ. ಗಂಡಿಗೆ ಕೊಡುವ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂಬ ನಿಲುವು ಎಂ.ಎ. ಪದವೀಧರ ಕನಕಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ ಎಂಬವರಿಗೆ ನೋಡಿದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆಕೆ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೇ ಸಮಾನತೆಯ ಕುರಿತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಮತ್ತು ದಿಟ್ಟವಾದ ನಿಲುವು ತೋರಿದವರು. ಅವರನ್ನು ಟೀಕಿಸುವಾಗ ಸಂಪಾದಕರು "ಮಿಶ್ರ ಸಂಘಗಳು, ಮಿಶ್ರ ನಾಟಕಗಳು, ಮಿಶ್ರ ಟೆನ್ನಿಸ್ ಪಂದ್ಯಾಟಗಳು, ಇವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ(೧೯೩೨) ಬಹಳವಾಗಿ ಜನಜನಿತವಾಗುತ್ತಿವೆ." ಎಂದು ಆತಂಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ 'ತೌಳವ ದೇಶದ ಸ್ತ್ರೀಯರು' ಎಂಬ ಲೇಖನ ಕರಾವಳಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ರಾಣಿಯರಾಗಿ ವಿದೇಶಿ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ದಿಟ್ಟತನವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಲೇಖನ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆಯಾಗಿ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುವ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾದ ಭಾಷೆಯ ಜಡತ್ವವೊಂದೇ ದುರ್ಬಲತೆಯಾಗಿದೆ. ಕೊಂಕಣಿ ಮತ್ತು ತುಳು ಮನೆಮಾತಿನ ಇವರುಗಳ ಕನ್ನಡ ಬದ್ಧತೆಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿ ಈ ಜಡತ್ವವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬಹುದು!

—ಡಾ. ಸಬಿತಾ ಬನ್ನಾಡಿ

ಚಂದಾದಾರರೇ ದಯವಿಟ್ಟು ಗಮನಿಸಿ!

ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಸೂಚನೆ ನೀಡಿದ್ದರೂ, ಕೆಲವು ಚಂದಾದಾರರು ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಮೈಸೂರ್‌ನ ವಿನೋಬನಗರ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿರುವ ಚಾಲ್ತಿ ಖಾತೆ ಸಂ: 64110358330 ಇಲ್ಲಿಗೆ ಚಂದಾ ಹಣ ತುಂಬಿ, ಅದನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸುವುದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಹಣ ಬಂದಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಅದು ಯಾರಿಂದ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದರ ವಿವರ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಕಳೆದೇರಡು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗೆ ಅನಾಮಿಕವಾಗಿ ಮೂರು ಚಂದಾ ಜಮಾ ಆಗಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರು ವಿವರಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿ ತಪ್ಪು ಚಂದಾದಾರಿಕೆಯನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಕೋರುತ್ತೇವೆ.—ಸಂ.

ಪತ್ರಿಕೆಯ ಎಲ್ಲ ಓದುಗರಿಗೂ
ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವದ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಗೋಸಾಲಕೃಷ್ಣ ಸಿ

ಮತ್ತು ಸೇನುಲತಾ ಐ ಕೃಷ್ಣ

ಸಿವಿಲ್ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು

ಮೇದರಕೇರಿ, ಗೌರಾಜರಮೇಶ್ವರಿ ನಗರ

ನಾಗರ(ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ)

ಹೊಸ ಮನುಷ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಓದುಗರಿಗೆ
ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವದ ಹಾರ್ದೀಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಸ್ವರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗಾಗಿರುವ ವಿವೇಕ ಬ್ಯಾರೋ

ಎಸ್.ಜಿ.ಪಿ. ಪಾರ್ಕ್ ರಸ್ತೆ

ಕೆ.ಆರ್ ಪುರಂ

ಹಾಸನ-573 201

ದೂರವಾಣಿ: 08172-268253/9448867087

ತಿಂಗಳ ಸಾಲುಗಳು...

ಆಗ್ನಿ ಮಾಡೋ ಐಗಳ್ ಎಲ್ಲಾ
ದೇವೇ ಆಗಲಿ- ಎಲ್ಲ!
ಕನ್ನಡ್ ಸುದ್ದೀಗ್ ಏನು ಬಂದ್
ಮಾನ ಉಳಿಸಾಕಿಲ್ಲ!
ನರಕ್ ಇಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಗೆ ಸೀಳ್ಳಿ
ಬಾಯ್ ಒಲಿಸಾಕಿದ್ರೂನೇ
ಮೂಗ್ಗಲ್ ಕನ್ನಡ ಪದವಾಡ್ತೀನಿ
ನನ್ ಮನಸನ್ ನೀ ಕಾಣೆ!
ಯೆಂಡ ಓಗ್ಗಿ! ಯೆಡ್ಡಿ ಓಗ್ಗಿ!
ಎಲ್ಲ ಕೊಚ್ಚೊಂಡ್ ಓಗ್ಗಿ!
ಪರ್ಪಂಚ್ ಇರೋ ತನಕ ಮುಂದೆ
ಕನ್ನಡ್ ಪದಗೋಳ್ ನುಗ್ಗಿ!
- ಜಿ.ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ

ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭವನ್ನು ಕೋರುವ...

- **ಬಿ.ಸುಕೇಶ**
ಡಾ. ನಿಜಯ್ಯ

HOSA MANUSHYA, a kannada monthly solely owned, edited, published and printed by D. S. Nagabhushana, at HIG-5, Kallahally Extn., Vinoba Nagara, SHIVAMOGGA-577204. Printed at Ila Mudrana, Bengaluru-560 026 Ph.: 080-26757159

Regd. News Paper RNI No. KARKAN/2012/47568

Rgd No. KA/SK/SMG-1209/2013-15

ಇವರಿಗೆ \ To

If undelivered, please return to D.S. Nagabhushana, Editor, 'Hosa Manushya', HIG-5, 'Nudi', Kallahalli Extension, Vinoba Nagara, Shivamogga -577204 (Karnataka)